

tjen folket

Av innholdet:

Dei vil ha vekk SUF for å samarbeide med Arbeidarpartiet.

Henry Stenno: Studenter og arbeidere.

Om høyrefløyens taktikk.

Per Otter: Om å flytte Berge.

Kritikk av prinsippfråsegna.

Om de sentrale punkter. Av Terje Wæver.

Ta makta. Svar til Per Mørsteth. Av

Svein Jørgensen.

Rapport fra et partimøte.

Buddhas lignelse om det brennende huset.

Pariskommunen. Av Karl Marx.

Samarbeid eller ikkje samarbeid med Arbeiderpartiet er det viktigaste strategiske spørsmålet for SF på kort sikt, men leiinga teier heilt stilt om det. Etter det som har hendt i Danmark, og det som kan bli resultatet av valet i haust, skulle og burde dette vera den viktigaste saka på landsmøtet. Kvifor skal ikkje denne saka drøftast? Kva er årsaka til at denne saka ikkje blir diskutert i laga?

Dei motsetningane som er toppa opp går ikkje så direkte på aktuell politikk. Ein oppøst offentlig propaganda er sett i gang mot ungdomsorganisasjonen, som det heiter vil gjera kupp på landsmøtet og få gjennomført sine prinsipp om proletariats diktatur og demokratisk sentralisme, enda dette ikkje ligg føre som framlegg til vedtak på SF-landsmøtet. Det einaste ungdomen og venstrefløyen ynskjer, er å få diskutera sosialistisk teori og praksis innanfor partiet, å misjonera for sitt syn. Er dette så farleg? Trur ikkje partileiinga på sine egne argument etter di det no er blitt så viktig med ein ny ungdomsorganisasjon?

Kva er realitetane bak det skoddeteppe som er drege opp omkring dei aktuelle politiske spørsmåla? Prøver partileiarane å løyne noko bak den kampen dei no har sett i gang mot visse idear? Er kampen deira ein kamp som skal tena til å halda oppe ein spesiell politikk som elles har vanskeleg for å få tilslutnad?

I spørsmålet om samarbeid med Arbeiderpartiet eksisterer det ein alvorleg konflikt. Der er utgangspunktet og årsaka til den striden som no trugar med å sprengja partiet. Både Finn Gustavsen og Knut Løfsnes går sterkt inn for eit slikt samarbeid. Etter kvart har motstanden i partiet blitt sterkare og sterkare mot denne lina, så sterk at heile den strategien dei har hatt og sjølvne posisjonen til dei gamle leiarane var truga. Det som no går føre seg er at høgrefløyen med Gustavsen og Løfsnes i brodden vil setja venstrefløyen ut av spel ved å kvitta seg med SUF, for på den måten å kunna gjennomføra sin samarbeidspolitikk med DNA.

Det var berre eitt punkt til om innanrikspolitikken. Det lydde: "Den økonomiske politikken må ta sikte på en inntekts- og prispolitikk som sikrer at lønnsmotakere, bønder og fiskere hvert år får en rettferdig del av produksjonsstigningen". Merk dette: "ta sikte på", og ein rettferdig del, men berre av produksjonsstigninga. Dette utspelet vart altså ikkje drøfta av landsstyret, så felleslister og fellesprogram har aldri blitt offisiell SF-politikk. Så langt var einast Løfsnes viljug til å gå den gongen. Men i april 1967 var det fleirtal i landsstyret (14-9) for å innleia samarbeid med DNA.

På landsmøtet i mai 1967 tala både Finn Gustavsen og Knut Løfsnes mykje om eit slikt samarbeid, som skulle få "SF ut av isolasjonen og opp fra skyttergravene". Knut Løfsnes hadde eit framlegg om å innleia samarbeid med DNA på grunnlag av tomtepolitikken. Framlegget, som hadde fått fleirtal (14-9) i landsstyret, galdt ikkje einast tomtepolitikken, men skulle etter kvart bli meir omfattande. Ordlyden var: "Landsstyret slutter seg til det forslaget formannen har lag fram om å avsende et brev til DNA angående opprettelsen av et fellesutvalg til å utrede hvilke tiltak som trengs for å få en tomtepolitikk som ikke vil være gunstig for de boligsøkende, men også bli en viktig komplement til en ny økonomisk politikk. Landsstyret ber sentralstyret ta nye, liknende initiativ både i saker hvor lønnsstakerne kan ha grunn til å kreve en samlet opptreden av de to arbeiderpartiene, og i andre saker hvor radikale krefter hevder å ha standpunkter som synes å falle sammen med våre."

Det siste er serleg viktig, for det er i realiteten ei opning for fullt samarbeid med Arbeiderpartiet. Ingen ting er her presisert. Om tomtepolitikken står det lausleg "en ny økonomisk politikk" som sjølv sagt kan tyda alt og ingen ting. Finn Gustavsen tala og for eit slikt samarbeid, men i litt meir generelle og runde vendingar. "Vår holdning i utgangsposisjonen må

som ikkje hadde noko som knytte dei til DNA, og som ikkje prøvde å hengja seg fast i venstre brystvorta på sosialdemokratiet. Tanken om samarbeid med DNA vart sabla ned i kraftige ordelag av ei lang rekke talarar, mest folk frå distrikta og yngre radikale som er med i eller som no blir identifisert med SUF. Arne By e, Buskerud, sette fram eit motframlegg til Løfsnes, og det vart vedteke mot berre 10 røyster. Dette var eit kraftig nederlag for både Løfsnes og Gustavsen, på toppen av det nye distriktsprogrammet, som Gustavsen gjekk sterkt imot, men som vart vedteke med overveldande fleirtal. Ein venstretrening i partiet fekk stor tilslutnad, og ikkje minst i synet på sosialdemokratiet, der det etter kvart vart reist ein prinsipiell kritikk med heilt andre konsekvensar enn dei tradisjonelle SF-slagorda om "svik". Ein analyse av føresetnadene for sosialdemokratiet og den rollen det har spela for framvokstene av kapitalismen får viktige verknader for eit parti som sjølv vil vera sosialistisk. Fremst i dette arbeidet stod SUF, men ungdomsorganisasjonen stod her saman med ei stor gruppe innanfor partiet. På det nest siste landsmøtet, hausten 1967, gjorde SUF dette vedtaket om sosialdemokratiet:

En nødvendig forutsetning for sosialismens gjennomføring i Norge er å avdekke det skarpe skillet mellom sosialistisk og sosialdemokratisk politikk. De vestlige sosialdemokrater er i dag garantister for kapitalismens fortsatte eksistens, fordi de dekker over motsetningene mellom kapitalister og arbeidsfolk. Ethvert organisert samarbeid på toppplanet mellom Sosialistisk Folkeparti og Det Norske Arbeiderparti tilslører dette forholdet, og er et forræderi mot den norske arbeiderklasse. Vi tar sterk avstand fra samarbeidspolitikken i Danmark, Sverige og Finland. Vår oppgave er å hindre en liknende utvikling i Norge.

Det var etter dette landsmøtet Orientering og topp-leiinga i SF opna kampen mot SUF, og for fyrste gong gjekk offentlig til åtak på sin eigen ungdoms-

DEI VIL KVITTE SEG MED SUF FOR Å SAMARBEIDA MED DNA

Mellom dei som vil føra sjølvstendig sosialistisk politikk og dei som vil satsa på å påverka Arbeiderpartiet er det ein gamal motsetnad. I 1961 sa Gustavsen at målet var å få Arbeiderpartiet til å forandra forsvars- og utanrikspolitikken. Kings Bay-saka aktualiserte spørsmålet på ein heilt spesiell måte, og eit "normalt" samarbeid var i den stoda umogleg. Men seinare har dei leiane i partiet fleire gonger både tala og aksjonert for DNA-samarbeid.

Det var landsstyremøte i SF i juni 1965. Stortingsvalet nærma seg, dei fleste stadene hadde partia gjort unna nominasjonane, og valkampen var så smått starta opp. Då fann Løfsnes at partiet måtte ut av isolasjonen. Han la fram for landsstyret eit skriv til DNA og NKP med invitasjon til samarbeid. Løfsnes var ikkje sjølv til stades på møtet, og landsstyret tok ikkje ein gong opp saka. Tidspunktet var nok ikkje det rette for slike utspel. Opplegget var for sensasjonelt:

"Vi tillater oss med dette å foreslå for de to andre arbeiderpartiene at vi for å gjennomføre i praksis en samlet opptreden ved valget på det politiske grunnlag som er stilt opp ovenfor, straks møter til drøftinger på det ledende plan. Disse drøftingene må ta sikte på å oppnå enighet om at partienes sentralstyrer i fellesskap retter en henstilling til sine fylkespartier om å foreta nye nominasjonsmøter. Under drøftingene på ledende plan må partiene bli enige om oppstilling av felleslister i alle fylker og en fordeling av sikre mandater på disse listene som svarer til den representasjon fra hvert av partiene som ville blitt resultatet dersom forslaget om ny valgordning var blitt vedtatt. Til grunnlag legges resultatet av de politiske meningsmålingene som har funnet sted inntil drøftingene mellom sentralstyrene begynner. Dersom det forslaget vi her fremmer blir akseptert av de to andre arbeiderpartiene, vil vårt land i kommende stortingsperiode være sikret et arbeiderflertall. Det vil da bli mulig å gjennomføre en politikk på grunnlag av de sosialistiske ideene slik Det Norske Arbeiderparti erklærte det ønsket å gjøre med sin erklæring i 1963."

Grunnlaget skulle vera eit politisk fellesprogram. Her var det sett opp ei rekke punkt som det skulle tingast om; dei fleste om utanrikspolitikken. Ein måtte sjølv sagt rekna med at tingingane ville føra til strykning av nokre punkt. Dei fyrste galdt nordisk atomfri sone, og det var krav om å dra tilbake søknaden om medlemskap i Fellesmarknaden. Her heitte det vidare: "Norge må ta opp arbeidet med å gjøre Norden til ett marked for å få den sterkeste mulige forhandlingsposisjon når forholdet mellom EFTA og Fellesmarkedet skal endres." Vidare var det nemnt at partia skulle gå imot vesttysk innverknad over bruken av atomvåpen, at dei norske forsvarsutgiftene skulle byggjast ned, og med denne grunngevinga: "ettersom NATO allerede har en overveldende overmakt i alle våpengrener." Alle tre partia skulle etter tingsopplegget gå inn for å seia opp medlemskapen i NATO i 1969, endå Løfsnes måtte vita at landsstyret i DNA ikkje kunne gjera vedtak om dette utan nytt landsmøte, og at punktet såleis ikkje kunne oppfyllest. Innanrikspolitisk "en økonomisk politikk som innebærer at de folkevalgte organer har en avgjørende innflytelse på den økonomiske utviklingen i landet vårt". "En avgjørende innflytelse"er ikkje så klårt at det gjer noko, men var presisert til: "De private kredittinstitusjoner vil da måtte følge en utlånspolitikk som fastlegges av arbeiderflertallet i Stortinget."

være at et samarbeid mellom Arbeiderpartiet og SF er en ønsket målsetting. Mot denne bakgrunn fant jeg det også ikke bare uunngeelig, men riktig at dansk SF gikk inn i forhandlinger om regjeringssamarbeid." (Tale av Gustavsen på landsmøtet.) Gustavsen tok atterhald om at samarbeid i einskildsaker ikkje "i noen forbindelse skulle være forpliktende og binde i andre saker." Med direkte samarbeid i ei rekke saker ville likevel partiet vera klårt sosialdemokratisk og bunde til ein sosialdemokratisk politikk.

Spørsmål 1: Er dette sosialisme? Sjølv sagt ikkje. Spørsmål 2: Vil eit samarbeid med DNA letta arbeidet for sosialismen, vil det fremja klassekampen? Det vil binda SF til ein ikkje-sosialistisk politikk som partiet sjølv har vore med på å leggja opp. Eit punkt som slår fast at ut over dei oppførde punkta skal kvart parti hevda sine serstandpunkt, er det likevel ikkje hjelp i for det er ikkje anna enn ei opning for reservasjonar mot upopulære tiltak. I realiteten vil SF stå som aksjeeigar i ei ikkje-sosialistisk regjering, som med-ansvarleg for sosialdemokratisk reformisme under kapitalismen. Har ein fyrst bunde seg til at slikt "arbeiderflertall", krev det meir enn eit slikt parti kan greia å bryta ut att.

Det er såleis den parlamentariske vegen føres bort frå sosialismen. I staden for å ta leiinga i klassekampen og mobilisera arbeidsfolket til kamp for sine rettar og krav og for sosialisme, blir det "drøftinger på det ledende plan", "sosialistisk" samarbeid på toppen ut frå det som blir kalla den parlamentariske situasjon. For eit parti som satsar på makt-overtaking gjennom parlamentet blir dette med den parlamentariske situasjonen det eine avgjerande. Alt anna blir underordna, også klassekampen, i den mon det er interesse for han. Jamfør det franske kommunistpartiet i mai 1968.

Opplegget frå Løfsnes og Gustavsen fekk hard medfart på landsmøtet i 1967. Sidan sist slike tankar var oppe til brei drøfting i partiet hadde det vakse fram eit langt meir kritisk syn på sosialdemokratiet enn det dei har som i 1961 vart sette utanfor DNA, og som ikkje friviljug hadde starta eit nytt parti. Eksklusjonen frå DNA såg dei som ein tragedie, og med tårer i augo gjekk dei ut or det partiet dei så gjerne ville vera med i. Men no var meir radikale folk komne til, folk

organisasjon. Det vart gjort i ein dramatisk leiarartikkel i Orientering, som Knut Løfsnes, Ola Bonnevie, Finn Gustavsen og Sigurd Evensmo stod bak, forutan dei to redaktørane. Det dei gjekk til åtak på var ikkje resolusjonen om sosialdemokratiet, endå den må ha stukke mest, med uttrykket "forræderi mot den norske arbeiderklasse". I staden vart det eit oppøst ordskifte om formuleringar i ein resolusjon om Midt-Austen, ei sak som ikkje skulle gjera det turvande med så mykje bråk. Men dermed var aksjonen mot SUF i gang. Det fyrste åtaket var her svært viktig for det tilhøvet som seinare skulle utvikla seg, og etter kvart er kampen mot SUF trappa opp meir og meir, til dess det no blir kravt ny ungdomsorganisasjon.

Ein kan seia at striden no gjeld andre ting, og det er for så vidt rett, i ein forstand. Det er meir teoretiske, prinsipielle ting det no er reist strid om. Like fullt står det fast at den parlamentariske vegen fører til samarbeid (og sameining) med sosialdemokratiet, før eller seinare; rett og slett fordi sosialdemokratane ikkje kan lempast ut frå Stortinget. Frå hin kanten vil prinsipiell opposisjon mot sosialdemokratiet føra til at ein må luta på egne krefter, det vil seia på arbeidarklassen. Og då vil det parlamentariske arbeidet bli underordna strategien for å samla arbeidsfolk til direkte motstand gjennom krav og ved ein kamp som blir meir og meir omfattande og til slutt gjer ende på kapitalismen.

Gustavsen går framleis inn for samarbeid med DNA, klårt og tydeleg, og dokumentert så seint som i Kontrast nr. 1, 1968. Men vilkåret for at det skal bli eit slikt samarbeid er nok at SF-leiarane kvittar seg med SUF, som er eit skræmsle i Nasjonalforsamlinga. Då Arbeiderpartiet gjekk imot ny valordning, heitte det i Orientering at SUF var ei viktig årsak til det. For å syna kor parlamentarisk ansvarlege dei er, lyt dei difor kvitta seg med SUF og isolera venstrefløyen i partiet. Dermed blir det mogleg for DNA å gå med på samarbeid, og SF-leiarane vil kunna greia å hindra at SF kjem for langt bort frå det gamle faderhuset. Inn i faderhuset vil dei vel ikkje enno, dei frå 1961, men dei vil kjenna varmen frå det. Og no vil dei kvitta seg med SUF for å ha fullt høve og frie hender til samarbeid med Arbeiderpartiet.

Anders M. Ar

Bare slagordet felles?

ARBEIDERBLADET

A-partiets arbeidsprogram på beddingen

Samfunnet må bygge på demokratisk sosialisme

TJEN FOLKET.

Redaksjon:

Nr.2 januar 1969

Tore T. Øy

Oslo

Anders M. Al

Oslo

Jan S.

Steinkjer

TIL LESARANE.

Det er det andre nummeret vi sender ut av Tjen Folket. Føremålet med dette bladet er å få fram venstrefløyen sitt syn på dei spørsmåla det er strid om i partiet. Fyrste nummeret vart sendt ut ut stensilert, men det var så stor interesse for bladet over heile landet at vi denne gongen fann det turvande å gje ut eit større og trykt nummer.

Høgrefløyen har no sett i gang ein stor offensiv for å verve folk til sin aksjon for ny ungdomsorganisasjon og kløyving av partiet. Alle metodar er i bruk, får lysing etter nye fraksjonsmedlemmer på fyrstesida i Dagbladet, til politivakt for å hindre at medlemmer som ikkje er "sikre" får koma inn på møte ilokallag i Oslo. Andre lokallag i hovudstaden har gjort vedtak som hindrar SUF-medlemmer å bli medlem

av partiet, stikk i strid med vedtektene for Sosialistisk Folkeparti.

Gjennom dei borgarlege avisene har høgrefløyen ført fram for ålmenta interne saker og rein "skittentøyvask". På denne måten har framstående partimedlemmer vore med på å skandalisere partiet offentleg. Vi vil ta skarpt avstand frå slike metodar. Vi har på vår side funne det turvande å ta opp ein del metodar og tiltak høgrefløyen har sett igang, ikkje for å hengja ut partikameratar offentlig, men for at partimenlemer rundt om i landet skal få vita kva som går føre seg. Vi har og teke opp ein del interne partisaker som som vi meiner det er viktig at medlemmene i SF får kjennskap til så dei skal få greie på kva striden står om. Dette er ikkje eit offentleg blad Det vil ikkje bli sendt til andre enn partimedlemmer,

og kjem noko av dette i borgarpressa, skal det ikkje vera vi som leverer det.

Tjen folket er kome i stand på initiativ av enkeltstående partimedlemmer, og har såleis ingen annan organisert basis enn bladet sjølv. Det er blitt ein del kostnader med bladet, og vi vil be kameratar ut over landet som står tiltaket om å senda tilskot til å dekkje utgifter med prenting og utsending.

Adressa til bladet er Postboks 1774, Vik, Oslo 1.

Vær med å spreia Tjen Folket og arbeid for at målsetjinga vår vinn fram på landsmøtet: IKKJE KLØYVING AV RØRSLA. DISKUSJONAR I PARTIET OG UNGDOMSORGANISASJONEN OM STRATEGISKE OG PRINSIPIELLE SPØRSMÅL.

"Først og fremst Arbeiderpartiet".

AKSEL LARSEN, den danske samarbeidsmannen.

Har du noen slags visjon om hvor stort SF kan tenkes å bli? "Vel, det er klart at det ideelle mål må være å bli et flertallsparti. Jeg tror imidlertid at det er mer fruktbart å snakke på kortere sikt, og på kortere sikt må den prinsipielle målsetning være, slik jeg ser det, å skape et sosialistisk flertall basert på flere partier."

(Finn Gustavsen i intervju i Kontrast nr. 1, 1968.)

(Visjon syn, drømmesyn, åpenbaring, hallusinasjon.)

Er dette et syn, så er det ikke et sosialistisk syn.

Er dette et drømmesyn, må en våkne opp.

Er dette en åpenbaring, må det være en åpenbaring for et medlem av Arbeiderpartiet, eller for en Aksel Larsen-tilhenger.

Det må være en hallusinasjon som kommer til uttrykk her: " - fruktbart å snakke på kortere sikt - " - sosialistisk flertall basert på flere partier - "

Kan en sosialist snakke mest fruktbart på kortere sikt? Gjennomføres sosialismen på kortere sikt? Kan målet være et annet enn sosialismen? Øyensynlig er målet et annet enn sosialismen, for "på kortere sikt må den prinsipielle målsetning være, slik jeg ser det, å skape et sosialistisk flertall basert på flere partier".

Den eneste mulighet for å gjennomføre sosialismen i Norge er den mulighet at SF kan utvikle seg til et sosialistisk parti, uten å løpe seg vill i den urskog som fins av antatt sosialistisk tenking.

"Når vi stemte ned Arbeiderpartiregjeringen i 1963, hang det sammen med den konkrete situasjon som da forelå, og ikke med noen prinsipiell avstandtagen fra å samarbeide med DNA" --- "Men en viktig del av vårt arbeid må bestå i å forsøke å presse Arbeiderpartiets politikk i den retning vi ønsker."

(Finn Gustavsen i Kontrast)

(Naiv naturlig, ukunstlet, umiddelbar, barnslig, enfoldig, troskyldig.)

Det må skyldes troskyldighet at en som er blitt ekskludert av Arbeiderpartiet, som ikke "fant takhøyde" for sitt syn, skal "presse" et parti som for lengst har avskrevet sosialismen. "Presse" et parti som er skaperen av NATO-Norge, EEC-Norge, og som gjennom Lange har uttalt sin sympati og forståelse for Frankrikes krig i Vietnam. Dette partiet tar en "ikke noen prinsipiell avstandtagen fra å samarbeide med!"

"Ja, ved siden av at partiet selvfølgelig har sin politiske egenverdi, ser jeg det som en viktig oppgave for SF å fungere som en slags utfordring til DNA, og som en bremse på de kreftene innen DNA som ønsker fortsatt høyredreining."

(Finn Gustavsen i Kontrast nr. 1, 1968)

Det er ikke snakk om utfordring i den forstand at det skal bli en kamp som viser at DNA totalt har avskrevet sosialismen, og at det må avsløres som et kapitalistisk støtteparti. Nei, bare " - en slags utfordring", og " - som en bremse" på høyrekreftene. Hadde "utfordreren" forsøkt å knuse høyrekreftene ved igjen og igjen påvise det spill, den manipulering som DNA driver til støtte for kapitalistene, kunne det ha blitt en utfordring.

"Vårt forhold til Arbeiderpartiet må privilegeres i den forstand at det er til den kanten vår konkrete utfordring om en ny politikk, og et eventuelt samarbeid om en ny politikk må rettes."

(Fra tale av Finn Gustavsen på landsmøtet 14. mai 1967)

Når det kommer en utfordring fra venstre (SUF), ser det ut til å være en katastrofe for en som

gjennom mange år har vent seg til utfordringer fra høyre. Hvilke argumenter kan en høyreutfordrer varte opp med når utfordringen kommer fra venstre? m Jo: hogg den "gordiske knute" av. Hogg et løser alt på "kortere sikt", også sosialismen.

(Gordisk knute innviklet problem, tilsynelatende uløselig oppgave.)

"Jeg tror ikke at Arbeiderpartiet i 1969 vil ha nådd så langt i endring av sitt utenrikspolitiske grunnlag at noe samarbeid er mulig" - -

"Men den manglende tro på at samarbeid kommer i stand må ikke bety at vi fraviker den målsetning at det bør skapes et politisk grunnlag for samarbeid" - -

"Mot denne bakgrunn er jeg enig i at SF kan ta konkrete initiativ i enkelte saker overfor andre partier, først og fremst Arbeiderpartiet. Jeg vil særlig sterkt understreke at dette ikke bare må skje ut fra et ønske om konfrontasjon eller mer brutalt: Håpet om å avsløre Arbeiderpartiet. Om vi tar et konkret politisk initiativ må utgangspunktet være at vi ønsker en bestemt løsning av saken, og ikke at vi ønsker at Arbeiderpartiet skal avsløre seg som usosialistisk."

(Finn Gustavsen i tale på landsmøtet 14. mai 1967)

Det må være klart for enhver som gidder å lese og samtidig tenke at dersom disse tanker skulle ha gjennomsyret store deler av SFs medlemmer er det positive grunnlaget, " - ønsket om en fornyelse i norsk politikk på alle de områder av samfunnslivet hvor politiske beslutninger griper inn - " (Hva SF mener) totalt satt ut av betraktning.

Dersom ikke en avsløring av Arbeiderpartiet som usosialistisk kommer istand, vil "den store manipulasjon" være et godtatt prinsipp i SF. Her ligger grunnlaget for den splittelse som det nå arbeides intenst for, en redsel for at et sosialistisk syn skal vinne fram i SF.

Hvor blir det av fornyelsen om slike ryggesløse meninger skal være partiets politikk?

Av Kåre S.

FORMANN ROGALAND SF

FORVRENGNINGAR AV SUF-STUD.VEDTAKET

Svar til Cordtsen, Thorsen og Allden fra Anders M. Ar
Nekta plass i Orientering.

Faglig Studentfront er no det reelle fellesorganet for sosialistiske og sosialdemokratiske studentar i Oslo. Denne organisasjonen har ei konkret oppgåve. Etter at FSF vart skipa, har eit felles forum av typen Sos.stud ikkje lenger noka spesiell oppgåve. Siste året før FSF vart ein realitet fungerte Sos.stud mest som samarbeidsorgan for den faglege kampen ved Universitetet.

Etter sommarleiren og landsmøtet i SUF var det at nokre studentar, med slike folk som Lars Allden, Tønnes Thorsen, Tore Linné Eriksen og Berge Furre i brodden sende ut eit opprop om å halda oppe Sos.Stud. Dette oppropet var samstundes eit slag moterklæring til den lina SUF står på, og ein viktig del av argumentasjonen for dei som ville driva Sos.Stud vidare, var at dette skulle vera eit lag for dei som ikkje kunne eller ikkje ville vera med i SUF. Laget skulle vera eit alternativ til SUF-stud.

Sos.stud var som fellesforum ope for folk frå DNA/AUF/A-stud, frå SF/SUF/SUF-stud og for parti-lause. Dette laget har ikkje som Cordtsen hevdar vore eit SF-lag, om han då ikkje reknar AUF-folk som "den virkelige SF-ungdommen". Frå SF-stud vart skipa har Sos.stud verka som fellesforum. SF-stud har heile tida vore tilslutta SUF og ikkje SF. Det var og tilfelle før laget skifta namn i vår, og heng i hop med den naturlege arbeidsdelinga mellom partiet og ungdomsorganisasjonen.

Vedtaket om å driva Sos.stud vart ikkje gjort med stort fleirtal, som det stod i førre Orientering, men med eit svært lite fleirtal, 119 mot 109. Laget har seinare vore eit alternativ, ein konkurrent til SUF-stud. Kva laget har vore brukt til, har vi sett no i det siste, i samband med val av landsmøteutsendingar i SF-laga i Oslo.

Det blir skrive om kupp og mobilisert hysteri og store faktar mot folk frå SUF som melder seg inn i SF. Somme stader går dei så langt at dei kastar folk ut dersom dei også er med i SUF. Samstundes melder dei sjølve inn på folk som aldri før har hatt noko med SF eller SUF å gjera, fordi det har vore altfor radikalt. Dette har for ein stor del vore gjort gjennom Sos.stud. Her har det gamle medlemskartoteket med 600 medlemmer vore i bruk ved innpiskinga, og det har på den måten lukkast å få med folk som har det eine føremålet med å gå inn i partiet at dei vil kasta ut SUF og venstrefløya. Desse skal vi altså sjå som meir "reelle" medlemmer enn folk som er med i partiet sin eigen ungdomsorganisasjon, og som ofte har vore partimedlemmer i fleire år.

Kjell Cordtsen skriv at "SUF har valgt å definere reelle og eksisterende SF-lag som konkurrerende organisasjoner". Dette er usant. Laga har ikkje definert seg som SF-lag, men dei har sjølve gjort Sos.stud til eit lag som tevlar om medlemmer på det same området som SUF-stud, og som motarbeider SUF utetter. Det Sos.stud som eksisterte før, tevla ikkje på denne måten. Laget fungerer no på ein heilt ny måte, og er ikkje lenger det Sos.stud som eksisterte før.

I staden for å argumentera for sitt syn innanfor organisasjonen, altså i SF/SUF-laget, går desse folka til det steget å dra seg ut og få sine egne lag og organisasjonar. Dei vågar ikkje eller vil ikkje ta ein verkeleg strategidebatt innanfor organisasjonen, men skipar ein ny der dei utan eit slikt ordskifte på ein lett måte kan ta avstand frå dei fæle SUF-folka. Ved Universitetet i Oslo brukar dei det gamle fellesforumet for sosialistar og sosialdemokratar til dette føremålet.

Når SUF-stud har slått fast at folk får velja mellom dei to laga, så er det gjort nettopp ut frå den innsikta at om vi skal kunna løysa motsetningane på ein fornuftig og sosialistisk måte, då må spørsmåla det er usemje om diskuterast, og dette ord-

skiftet må først innanfor organisasjonane SF og SUF. Vedtaket i SUF-stud peikar på at dei som er usamde i SUF-lina bør argumentera for sitt syn i organisasjonen. Og likevel kommenterer Tønnes Thorsen dette vedtaket slik: "Det er tydelig at politiske avvikere, det vil si de som i hovedsak står på SFs politiske linje, ikke lenger kan tåles i SUF". Det er oppmoda om at Thorsen & Co. skal stå i SUF, og der ta motargument og debatt. Men det vil dei ikkje. Kvifor kunne ikkje desse folka gjera det same i SUF som vi gjer i SF? Kvifor ikkje føra debatten innanfor organisasjonen? Det er klart at vi og kunne ha egne lag i og rundt SF. Dette kunne det ligga nær å gå i gang med på visse stader der folk i SUF ikkje får bli med i SF laget, stikk i strid med vedtekter og landsstyrevedtak. På den kanten er dei ikkje så nøye med stikk nett no. Kjell Cordtsen kallar ikkje det for eksklusjonar, endå folk blir nekta medlemskap på grunn av meininger. I SUF-stud, er det motsett. Der blir dei usamde oppmoda om å bli i laget og føra debatten der. Er dette eksklusjon og meningstvang?

Lars Allden talar om "hulheten i SUFs argumentasjon", fordi sentralstyret i SUF går inn for at alle same kva fløy vi står på skal kunne vera med både i SF og SUF, at alle må ha fulle rettar organisatorisk og politisk, og at dei politiske motseiingane ved debatt og politisk kamp, ikkje ved organisatorisk kløyving. SUF-stud-vedtaket er heilt konsekvent i samsvar med dette. Allden hevdar at takhøgda er blitt låg, men når alle kan vera med i same organisasjonen, er det vel ikkje noko i vegen med takhøgda. Det er ikkje takhøgda Allden går innfor, men å riva ned veggene og setta opp nye.

Kjell Cordtsen spør om ikkje SF no kan definera SUF som konkurrent etter vedtaket i SUF-stud. Han ser bort frå at partiet og ungdomsorganisasjonen har kvar sitt område å arbeida på, og at dette tidligare har vore respektert. Det må hindrast at organisasjonane blir trevla opp. Då blir det ikkje noko politisk ordskifte som kan føra spørsla framover.

Cordtsen hevdar at SUF" har satt alle prinsipper om sameksistens ut av kraft". Det er det heilt andre som har gjort. SUF prøver heile tida å halde på sameksistensen innanfor den organisasjonsstrukturen vi har. Trevlar vi opp den har vi ikkje meir nokon sameksistens.

Den 13 oktober vart det gjort et samrøystes landsstyre vedtak som m.a. slo fast at SUF er SF sin ungdomsorganisasjon, og at berre eit landsmøte kan gjera om dette. Kven er det som gong etter gong undergrev dette vedtaket?

Det blir skrive om rekruttering. Eit mistenkjelig ord. Er det rekruttar ei sosialistisk spørsla har mest bruk for? SUF får fram aktive sosialistar, i hundretal og tusental. Dei driv Solidaritetskomiteen for Vietnam, studiar i sosialistisk teori, i økonomi og politikk, deler ut brosjyrer om fiskeri krise og om fagleg politikk, har fått i stand politisk militærnektning, har for alvor drege inn klassekampen og har no lagt ei politisk plattform for den sosialistiske strategien. Etter kvart kjem no store grupper av ungdom, også yngre arbeidere med i organisasjonen. Det finst meir villige rekruttar, men eit parti som ikkje har bruk for aktivistane, kva slag parti er det?

Falk var skeptisk når det gjaldt motivene hos unge mennesker som gikk inn i et parti hvor medlemskap nå kunne kombineres med full bevarelse av borgerlig respektabilitet. Han var redd at det var ungdom som hadde et sideblikk til karrieren.

(Trygve Bull: Mot Dag og Erling Falk, s. 97)

Det ble framsatt 4 forslag til uttalelse, men etter en lang og fruktbringende debatt og gjennom dialog mellom SF og SUF (som sjølsagt var innbudt til møtet) ble ovennevnte uttalelse enstemmig vedtatt. De 3 andre forslagene ble, mens debatten pågikk, trukket av forslagsstillerne og følgelig ikke satt under votering. SF i Aust-Agder har dermed vist at motsetningene i partiet ikke er antagonistiske, men lar seg løse ved den demokratiske metoden (dialog og diskusjon). Der ble reist kritikk mot formannen for at han, uten å ha rådført seg med fylkestyret, hadde unnlatt å sende innbydelser til sentralstyret og til fylkestyrene i Vest-Agder og Telemark. Formannen (som også fungerte som dirigent) foreslo at kritikken skulle føres til protokolls, men der ble fra møtedeltagere reist innvendinger mot et slikt "drastisk" skritt. Formannen forlangte da at kritikken ble ført til protokolls fordi det var en typisk byråkratisk-sentralistisk handlemåte. At formannen mente at hans handlemåte var diktert ut fra "edle motiver" og at hensikten var å unngå at en "fløy" innenfor sentralstyret skulle bli representert, var ingen unnskyldning, sa formannen. Vi må kvitte oss med en byråkratisk-sentralistisk arbeidssstil i partiet og innveie en demokratisk-sentralistisk arbeidssstil i partiet. Der ble reist spørsmål om forskjellen mellom et sosialistisk parti og et sosialdemokratisk parti, og konklusjonen ble denne:

Om høyrefløyens taktikk Av Jan S. 1969

Bidrag til oppklaring av høyrefløyens taktikk.

Jeg ser at det er noen som ynker seg over at begrepet "høyrefløy" benyttes. Det er imidlertid elementært at det i ethvert politisk parti finnes et høyre, venstre og sentrum. Dette er et rent faktisk forhold, og betyr i seg selv naturligvis intet nedsettende.

Disse relative posisjoner finner vi også i SF, og det er altså kortere med "høyrefløy" enn å regne opp Furre, Gustavsen, Løfsnes og andre navn. Noen kunne lett bli uteglemt.

Dette er voksne mennesker, for å holde meg til sjargongen, og det kan være nyttig å se litt på deres nåværende taktikk.

Det som umiddelbart faller i øynene, er at høyrefløyen på den ene side krever utkastelse av SUF fordi ungdomsforbundet har vedtatt et politisk dokument som blant annet inneholder setninger om proletariats demokratiske diktatur og demokratisk sentralisme, men at den på den annen side ikke vil diskutere disse prinsipper. Gang på gang er det fra SUF og fra venstrefløyen i partiet redegjort for innholdet i disse uttrykkene, men parolen fra høyre lyder fortsatt "for all del, ikke diskuter!"

Det er enkelt å forstå denne taktikken. Høyrefløyen ser seg nytte i den borgerlige propagandas alminnelige gjennomslagskraft. Og den vil ikke diskutere begrepene fordi den utmerket godt vet at ikke en levende sjel i arbeiderklassen vil bli skremt av innholdet hverken i proletariats diktatur eller demokratisk sentralisme.

Høyrefløyen mener at vårt politiske arbeid må bygge på norsk virkelighet. Det er en god og riktig tanke den her har. Så den kan gjentas. Det blir den også, når sagt i enhver sammenheng. Imidlertid, etter å ha støtt på den ca. 344 ganger, synes jeg for min del at det kan være på sin plass å spørre: Er det noen i partiet som er uenig i dette? Er det et argument mot noen bestemt?

Naturligvis ligger det en bestemt hensikt bak. Forholdet er at arbeiderbevegelsen gjennom mer enn 100 års kamp har høstet en del erfaringer. Noen av disse lærdommer kan sies å ha et særskilt nasjonalt innhold, mens andre har vist seg å være felles for flere land. Dette henger sammen med den internasjonale karakteren til det borgerlige system. Det er etter hvert blitt en viktig oppgave for arbeiderklassen å diskutere hvilke erfaringer en kan anvende på de hjemlige forhold. Det har imidlertid vært noe vanskelig å få igang denne diskusjonen i SF. Hvilke erfaringer har arbeiderklassen i Frankrike, Hellas, China, Vietnam?

Hvilke av disse erfaringer kan vi anvende på Norge? Still spørsmålet, og folkene på høyrefløyen gjentar monotont at Kort sagt, de vil hindre konfrontasjon med historisk erfaringsmateriale som kan tenkes å sette deres posisjoner i fare.

Det er visseelig så at høyrefløyen har tatt et skritt til venstre, særlig i programspørsmålet. Den har forlengst godtatt distriktsprogrammet. Det er tyst om visse ideer som tidligere ble ventilert. Og samtidig som kampen mot SUF intensiveres, er det lagt fram et forslag til prinsipperklæring som inneholder punkter som, sett isolert, har revolusjonært innhold. Dette er taktikken "ett skritt til venstre og to til høyre". Denne gang er det SUF det gjelder. - En partiledelse er heller ikke alltid nødt til å følge en programformulering til punkt og prikke. I DNA's nåværende prinsippprogram står det f.eks. "DNA vil at Norge skal bygges som et sosialistisk samfunn. -- Sosialisering og planøkonomi er nødvendige forutsetninger for å nå fram til det nye samfunnet. -- Særlig sterke grunner er det til å overta næringsgrener som blir kontrollert av monopoler eller noen få store firmaer, --". Og i det framlagte forslag til nytt program for DNA, går det i omtrent samme duren. Og hvem gidder kikke etter i dette partis program for la oss si 1925?

SF står ved den berømmelige korsveg. Det politiske innhold i striden om SUF er om SF skal være et sosialistisk eller et sosialdemokratisk parti.

Hittil har høyrefløyen vært holdt i tømme av radikale landsmøter, og i høst av landsstyret. Dersom landsmøtet i februar velger splittelsen og lar høyrefløyen besette "et handlekraftig sentralstyre", da antar jeg at partiets venstrefløy for ettertiden vil finne ytterst magre arbeidsbetingelser.

J. S.
formann i Nord-Trøndelag SF

SENDT TIL ORIENTERING

Et sosialistisk parti arbeider for å skjerpe klassekampen (den antagonistiske motsigelsen), mens et sosialdemokratisk parti går inn for å viske ut klasses skillet og innføre klatresamfundet. Summa summarum: Dialog og debatt - kritikk og selvkritikk - definisjon og diskusjon, det er uunnværlige bestanddeler i et sosialistisk parti.

S e t t i g a n g - d e t n y t t e r !

Med sosialistisk hilsen
Enok Ei
Formann i SF i Aust-Agder

Debatt og dialog

Dialog og debatt

SF i Aust-Agder samlet til årsmøte 4/1 1969 uttaler enstemmig:

"Motsetningene i partiet og motsetningene mellom SF og SUF må løses gjennom dialog og debatt på grunnplanet, på fylkesplanet og sentralt."

for SF i Aust-Agder
Enok Ei
formann

STUDENTER OG ARBEIDERE

Av Henry St 10

IKKE TATT INN I ORIENTERING

Alle vi som har opplevd etterkrigstida med kald krig, kommunisthets og passifisering av arbeiderklassen med borgerlige teorier om klassesamarbeid og myten om velferdsstaten og den feite arbeideren, hilser med glede radikaliseringsprosessen som har skjedd i blant ungdommen og da særlig i blant Studentermassene.

Professor Gjessing spør i boken "Sosialisme og fred" som utkom for bare noen år siden, om studiet av Marx bare skal være en oppgave for de ungkonservative studentene.

I dag er situasjonen fullstendig endret. De radikale studenter nøyser seg ikke bare med å studere Marx, men de mest revolusjonære iblant dem bekjenner seg til Marxisme-Leinien og Mao's tenkning.

For vårt lands vedkommende må vi vel helt tilbake til 20 - 30 årene for å finne lignende interesse for de sosialistiske teoretikere.

Jeg tenker da spesielt på den revolusjonære studentorganisasjonen "Mot dag". Jeg har diskutert spørsmålet på min arbeidsplass om den balge av studenteropptøyer som nå har rullet over hele verden, om det ikke også er gledelig fenomen sett ut ifra arbeidsfolks interesser.

Jeg har ofte fått det svaret at de er nok bare revolusjonære når de er studenter. Når de er ferdige med sine studier og får godt betalte jobber vil nok den revolusjonære glød forsvinne.

De henviser da ofte til "Motdagisterne" som ble forvandlet fra revolusjonære samfunnsstormere, til pene og fredelige bestborgere som innordnet seg uten vansker under Gerhardsens landsfaderlige formynderskap.

Ja, det er nok riktig at mange av de revolusjonære studenter sviktet sine ungdomsidealer, men det gjelder nok dessverre ikke bare dem. Den revolusjonære arbeider-ungdom hadde heller ingen vansker med å utvikle seg til fagforeningspamper som har sett det som sin største oppgave her i livet å stanse enhver tendens til opprør eller klasse-kamp på arbeidsplassene.

Jeg vil ikke her ta opp spørsmålet om hva som kan være årsaken til denne utvikling. Spørsmålet om de revolusjonære studentermassene sviker sine idealer når de blir ferdige med studiene har etter min mening mindre interesse i denne sammenheng.

Det vi vil ta opp her er om studenter og arbeidere har de samme objektive interesser, å bekjempe det kapitalistiske samfunn og hvordan vi kan skape en enhetsfront av studentermakt og arbeidermakt som kan gi kapitalismen dødsstøtet.

Vi har sett et eksempel på at arbeidere og studenter kan marsjere solidarisk sammen.

Malopprøret i Paris gav oss bevis for det.

Det er mange som hevder at noe liknende kan aldri skje i Norge hvor vi har helt andre historiske tradisjoner og hvor arbeiderklassen har oppnådd så mange sosiale goder at den har blitt det bestående samfunns beste forsvarer.

Spørsmålet om den norske arbeider med TV, bil og hytte kan bli revolusjonær vil jeg komme tilbake til.

Det skjer visse ting her hjemme på bjerget blant de radikale studenter som må glede alle revolusjonære arbeidere. De følger ikke det gamle mønster med bare diskusjoner og teoretiseringer i studentersamfunn og andre forum, men de går til handling på skoler og universiteter og kjemper for nære konkrete ting som angår alle studenter, og som også vil bevisstgjøre de passive.

Særlig ser jeg dannelsen av faglig studentfront som en meget vesentlig begivenhet, hvor de legger opp til interessekamp på sin arbeidsplass etter god gammel klassekamp-stil og videre med klart sosialistisk perspektiv.

De revolusjonære studenter viser her at de har ikke studert de sosialistiske teoretikere forgjeves.

De kamp-paroler de legger opp er også aktuelle for oss som står på arbeidsplassen. Kampen mot den stadige intensivering og effektivisering som rammer både studenter og arbeidere. Videre kampen mot de stadig økende husleier og innskudd på boligmarkedet.

De radikale studentene har her lagt opp en helt riktig linje, men skal de lykkes i sin kamp mot de kapitalistiske samfunn må arbeidermassene mobiliseres.

Og det makter ikke studentene alene. Det må være en oppgave for oss som står på arbeidsplassene.

Men skal vi lykkes må vi utarbeide en annen faglig strategi. Det er ikke nok å prate om tariff annet hvert år eller bekjempe Arbeiderpartiet verbalt. Vi må som studentene ta opp de konkrete spørsmål på vår egen arbeidsplass og reise kamp for disse.

Det er den eneste måten vi kan avsløre sosialdemokratene og effektivitetsapostlene til Furubotn som dessverre har stor innflytelse på flere store bedrifter. Kampen for de nære ting som oppstår folk på arbeidsplassen vil øke aktiviteten og bevisstheten.

Oppgaven som kanskje er den vanskeligste er å lede interessekampen slik at den får et sosialistisk perspektiv.

Her må revolusjonære arbeidere og studenter møtes for å utarbeide en revolusjonær (faglig) strategi. Her kan det bli et fruktbart samarbeid mellom studenter som har mer trening og som systematiserer den erfaring som vi arbeidere har i fra våre arbeidsplasser.

Dermed vil også teoriene bli mere i samsvar med virkeligheten.

Det er bare i kamp mot den felles fiende at også antipatien mot studenter og intellektuelle kan overvinnnes.

Men kan vi få revolusjonære tilstander i Norge på samme måten som i Frankrike, og hvilke lærdommer kan vi trekke av malopprøret? For vi svarer på det spørsmålet kan det være på sin plass å minne om hvordan situasjonen i Frankrike før opprøret ble framstilt i den borgerlige presse og i Arbeiderpartipressa. Under Fellesmarkeddebatten skrev Per Monsen, en av redaktørene i Arbeiderbladet, en reportasje der han fortalte at franske arbeidere på enkelte områder hadde oppnådd bedre forhold enn arbeiderne i Norden. Og hvis jeg ikke husker feil ble særlig Renault-fabrikken framstilt som eksempel på dette. Sjel om jeg er klar over at herr Monsen overdrev bevisst for å få norske arbeidere til å se på Fellesmarkedet som det framtidige drømmesamfunn, tror jeg nok at han ville ha karakterisert det som kommunistrøvel hvis noen hadde hevdet at om få år ville det Røde flagg valse på Renault-fabrikken og at disse ville være de første som ble okkupert av arbeiderne. Når den tyskfødte amerikanske sosiologen Marcuse hevdet at en ikke kan vente noe opprør fra arbeiderklassen, gjorde han ikke noe unntak for Frankrike. Men riktignok sier han nå at arbeiderklassen kan gjøre opprør når den politiske frihet blir krenket. Andre Gorz hevdet at noe opprør fra arbeiderklassen ville ikke komme på grunn av for dårlig levestandard. Kapitalistklassen ville sørge for en reallønnsøkning

med 3-4 % hvert år for de fleste arbeidere, mente Gorz, og det en kunne mobilisere arbeiderklassen til kamp på, var det han kalte kvalitative endringer som vil forandre maktstrukturen på bedriftene og i samfunnet.

Jeg mener at både Marcuse og Gorz har tatt grundig feil. Når franske arbeidere gikk til opprør sammen med studentene, var det fordi forholda til den franske arbeider er blitt stadig dårligere. Den franske monopolkapital har blomstret på bekostning av levestandarden til arbeiderne.

Hvorfor arbeidere og studenter ikke lyktes i kampen er et spørsmål det sikkert vil bli strid om innen den radikale del av arbeiderbevegelsen. Men vi kan vel alle bli enige om at det franske kommunistparti spilte en ynkelig rolle. Men sjøl om partiet gjorde alt for å dempe den revolusjonære balge, så utvillet det hele seg med en slik kraft at monopolkapitalens eneste reddning var militæret. Og da er vi inne på spørsmålet om hvilken rolle staten spiller i et kapitalistisk samfunn, og om det overhodet er mulig å gjennomføre sosialismen gjennom et parlamentarisk flertall.

Personlig har jeg trodd det var mulig, men etter det som har hendt i Frankrike stiller jeg meg svært skeptisk til denne tanken. Jeg håper at vi i vårt parti tar opp denne diskusjonen, og at vi gjennom skikkelig debatt kommer fram til avklaring i dette spørsmålet. Dermed kan vi utvikle partiet til et tjenlig redskap for arbeiderklassen.

Til slutt vil jeg ta opp spørsmålet om dette kan hende her. Personlig har jeg bestandig trodd at skal vi få revolusjonære tilstander, så må forholdene bli som i mellomkrigstida, med omfattende økonomisk krise, massearbeidsløshet og all den elendighet dette medfører.

Men det franske opprør viste at det nødvendigvis ikke må være massearbeidsløshet for at arbeiderklassen kan reise seg mot kapitalen. Det er nok at utbyttingen øker.

At forholdene for den norske arbeider er bedre enn for den franske, det tror jeg ikke det er noen som betviler. Men at utbyttingen også har økt de siste åra for den norske arbeider, tror jeg ikke det kan herske noen som helst tvil om. Iktig nok er forholdene bedre for de arbeidergrupper som kan sende hele familien ut i arbeidslivet, og for de som arbeider nesten hele døgnet rundt.

Men de som skal forsørge en familie alene, vil nok ikke merke så mye til den oppskrytte levestandard. Årsaken til den utviklinga er blant annet at det har lyktes høyre-sosialdemokratene å passifisere arbeiderklassen med teorien om harmoni mellom klassene. Dermed har kapitalistene kunnet øke utbyttinga, særlig de siste åra.

Til det kommer også den tiltakende rasjonalisering på bedriftene som vil øke arbeidsløsheten. Alt dette tilsammen vil etterhvert skjerpe klassekonflikten. Og da kan nok arbeidskampene også oppstå i vårt land om de ikke akkurat vil få de samme former som i Frankrike.

I en tid med skjerpet motsetninger er det nødvendig at alle revolusjonære krefter forenes. Studenter og arbeidere må stå sammen i kampen mot monopolkapitalen og for sosialismen.

Henry St 10, Sporveien SF, Oslo

Dyrkinga av Mao kommer nedafra, som heile den kinesiske revolusjonen; den er uttrykk for tillit meir enn for frykt.

Guttorm Gjessing i Orientering 39/-67

Så snart ei sosialistisk rørsle bryter med den "materialistiske" marxismen, rouser den ned i en beinhard kapitalistisk materialisme i form av en reindyrka "lønningsspose", "levestandard"- og "velferdsstats"-politikk. Så blir den "pragmatisk" og finner at alt som smaker av "ideologi" er gammeldags.

Guttorm Gjessing i Fossegripen, nr.2, 1967.

Imponert over SUF-ungdommen Av Enok E. n

"Sørlandske Tidende" har utfordret meg til å svare på følgende spørsmål:
1. Betrakter De dagens SUF-ere som gode og tillitsvekkende eksponenter for det framtids-Norge de ønsker?
2. Tar De avstand fra SUF-ernes dyrking av Marx, Lenin og Mao?

T i l s p ø r s m å l 1:
SUF går inn for å få NATO ut av Norge. Det er jeg selvfølgelig enig i. Den siste Gallup-undersøkelsen i Danmark viser et skred bort fra NATO-tilbedelsen, og den danske "gråboken" som nå er utgitt av en borgerlig regjering trekker den slutningen at Danmark og Norge ble narret inn i NATO.

SUF går inn for full støtte til Frigjøringsfronten i Vietnam og fordømmer USA's folkemord der. Det mener jeg et hvert ettenkende og anstendig menneske bør gjøre.

SUF vil nekte militærtjeneste på politisk grunnlag, og det støtter jeg fullt ut. Den danske borgerlige regjering har nå vedtatt at militærnektning kan skje på et slikt grunnlag.

SUF vil støtte fagbevegelsen og gjøre felles sak med arbeiderne. Det betyr bl.a. kamp mot pampveldet i LO og kamp for faglig demokrati.

SUF stiller seg solidarisk med og vil lojalt støtt enhver frigjøringsbevegelse det være seg i Afrika, Asia, Europa, Amerika eller USA. Alle disse standpunkter og mange flere er bare tråder i den samme veven, og mønsteret er:

Kamp for demokratisk sosialisme! Kamp mot imperialistisk kapitalisme! Og jeg betrakter dagens SUF-ere som gode og tillitsvekkende eksponenter for en slik politikk.

T i l s p ø r s m å l 2:
SUF-erne dyrker ikke Lenin og Mao, men SUF hevder at Marxisme-Leninismen som er videreutviklet av Mao Tse-tung er en uovervinnelig teori basert på dagens virkelighet. Etter min mening er Mao og Lenin de største statsmenn verden noensinne har fostret og Marxs filosofi har hatt ti ganger større innvirkning på vårt daglige liv enn alle andre filosofer tilsammen. Uten å studere Marxisme-Leninismen, Mao Tse-tungs tenking vil sosialistene havne i opportuniste og åpent tjene monopolkapitalens og imperialismens interesser. Det mest anskuelige eksempel er Det norske Arbeiderparti som går i bresjen for medlemskap i NATO og EEC.

Hvilken dåre måtte jeg være, hvilken ynkelig opportunist eller spissborger - om jeg tok avstand fra studier i Marxisme-Leninismen, Mao Tse-tungs tenkning?

T i l l e g g:
Jeg overvar et møte i Hovelsireen hvor debatttemaet var: Kritikk av SUF. Det er den mest interessante og lærerike debatt jeg noensinne har tatt del i. Jeg kritiserte SUF for at m o t f o r e s t i l l i n g e r ikke fikk bred nok plass i studier og organisasjonsvirksomhet. Hvem av dere har lest Koestlers "Guden som sviktet"? Og hvem av dere leser Morgenbladet og Farmand? spurte jeg. Et hav av hender før i været og jeg kapitulerte betingelsesløst. "Jeg er hjertens glad for at jeg har tatt så grundig feil", sa jeg.

Kan du oppvise maken til politisk bevisst ungdom, herr redaktør?

Enok E. n, formann i Aust-Agder SF

BUDDHAS LIGNELSE OM DET BRENNENDE HUSET

Av Bertolt Brecht
i norsk gjendikting
ved Georg Johannesen.

Gothama Buddha forkynte læren om Begjærets Hjul, som vi er bundet til, og påbød at alle begjær måtte ta slutt, og at vi så uten ønske skulle gå opp i Intet, som han kalte Nirvana. Da spurte en dag en av hans disipler: Hva er dette Intet, Mester? Vi så gjerne at alle begjær tok slutt, som du påbød, men si oss om dette Intet, som vi da skal gå opp i ligner det å være ett med alt som er skapt som når man ligger i vannet midt på dagen med lett kropp uten tanker nesten, dovnær seg i vann eller sovner og knapt vet hvor langt teppet rekker men synker hurtig - om dette Intet altså er et muntert, et godt Intet, eller om dette Intet ganske enkelt er Intet, tomt og betydningsløst.

Lenge var Buddha taus, så sa han likegyldig: Det fins ikke noe svar på ditt spørsmål. Men om kvelden da de hadde gått satt buddhaen ennå under brødtreet og fortalte de andre de som ikke hadde spurt, denne lignelsen: Jeg så nylig et hus. Huset brente. Rundt taket sliktet flammene. Jeg nærmet meg og så at det ennå var mennesker i huset. Jeg ropte i døren at taket stod i brann og oppfordret dem altså til hurtig å forlate huset. Men folk lot ikke til å ha det travelt. En av dem spurte meg med svidde øyenbryn om hvordan det var der ute, om det regnet om det blåste, om det fantes hus i nærheten og så videre. De der, tenkte jeg må brenne i hjel før de slutter å spørre. Sannelig, venner, den som ikke kjenner marken brenne under føttene slik at han drar hvor som helst heller enn å bli her ham har jeg intet å fortelle. Slik talte Gothama Buddha.

Men selv vi, som ikke lenger øver oss i tålmodighet, men i utålmodighet, og setter frem forskjellige forslag av jordisk art, og forkynner for menneskene at de skal kaste av seg sine menneskelige plageånder, mener at folk som ser kapitalismens bomber over verden og likevel kommer med lange spørsmål om hvordan vi tenker oss at det skal gå med deres sparebøsser og søndagsbukser etter en omveltning, dem har vi ikke stort å fortelle.

"UNGDOMMENS PARTI"

For et gammelt medlem av SF er det opprørende å være vitne til den primitive, ja vulgære aksjonen som de gamle SF-lederne har satt i gang mot de radikale i partiet. Er det fordi de ikke har skikkelige argumenter, eller er årsaken at de er ute av stand til å diskutere på et prinsipielt plan når både Gustavsen og til og med Berge Furre nå tyr til grov og forenklet og borgerlig propaganda mot venstrekreftene i partiet og i ungdomsorganisasjonen? Da vi starta det første ungdomslaget innenfor bevegelsen i Stavanger i 1962, før SUF ennå var stifta, var vi nokså idealistiske, og vi hadde store illusjoner om det norske demokratiet. Så opplyste som dagens radikale ungdom var vi ikke. Klimaet var et annet. Klassekampen forstod vi ikke så mye av, og enda mindre visste vi om økonomi og ellers om marxisme og leninisme. Det var helst utenrikspolitikk og NATO/EEC vi var opptatt av. Våre store idealer var Finn Gustavsen, Berge Furre og Knut Løfsnes. Ingen var så sterke i kampen mot NATO som de, ingen sa klarere fra om farene ved medlemskap i Fellesmarkedet. Dette er alt flere år siden nå. Seinere har jeg fra Sverige og Danmark kunnet følge med i den politiske utviklinga som har foregått. Våken ungdom har ikke kunnet unngå å få et klarere syn på de virkelige motsetningene innenfor våre egne land og internasjonalt, mellom rike og fattige, mellom de som produserer og de som tilegner seg rikdommene. Det har vært en glede å se den sterke radikaliseringa som har foregått i Norge. og ikke minst det at sosialismen er blitt klarere

utforma, særlig da i SUF. SF har hengt en del etter, men også her kunne en etter hvert merke kvassere klør. Det så ut til at partiet skulle bli virkelig sosialistisk, og kvitte seg med det sosialdemokratiske arvegodset, som jo ikke er så særlig virkelighetsnært for andre enn byråkrater og "planleggere". Denne utviklinga blir nå stoppa. Hardt og brutalt, ser det ut til, og ved hjelp av skremslar, fordømmer og forvrenginger. Har de gamle lederne ikke utvikla seg og skolert seg politisk? Er de framleis bare radikale sosialdemokrater, eller er det andre ting som får dem til å drive bevegelsen tilbake til et politisk nivå fra åra omkring 1961? Per Maurseth hadde i sitt svar til Svein Johansen ikke noe nytt å komme med ut over de ideene han ordla i 1962. Berge Furre er i sin artikkel enda mer uklar, og Finn Gustavsen leverer ikke lenger noe som minner om argumentasjon. I Sverige har de et "kommunistparti" som er like opportunistisk som høyrefløyen vil at det norske SF skal være. Resultatet er bare nedslående. Det er arbeidsfolket som taper på opportunisten. Alltid. Og her i Danmark er det bare rot. Med så velskolert og organisasjonsdyktig ungdom som det er i SUF, skulle forholdene ligge langt bedre til rette i Norge. Og så setter

SF-ledelsen i gang en voldsom kampanje mot denne revolusjonære ungdommen. Kanskje gjør den sine feil. Men hva er det for slags sosialister som ser den revolusjonære ungdommen og marxismen-leninismen som en fare?

Når de nå vil ta avstand fra de sosialistiske ideene og sette venstrefløyen utenfor, vil nok det kunne gi stemmer og anseelse - og lett spill. Men sosialismen er hverken lett eller snill, og kan ikke være det. Sosialisme er kamp. Samme hvor stor "framgang" partiet vil kunne få, så vil det likevel råtne opp som sosialistisk parti dersom disse lederne får vinne fram med sin linje, som i egentligste forstand følger splitt og hersk-prinsippet.

At det skulle gå slik med de store ledere for "ungdommens parti" ante vi ikke i 1962, og heller ikke at "gamle" Gutorm Gjessing skulle bli den eneste av de sentrale fra den gang som greide å følge opp.

København, januar 1969. Hans H. Ar en

For radikalt for SF?

Elles og må ein akta seg for å gjera demokratiet til det same i eitt og alt som dei parlamentariske styreformene som ein finn i augneblinken i det eine eller det andre demokratiske landet, og som kanskje er mykje tidbundne.

Historikaren og venstremannen
Arne Bergsgård i skriftet
"Demokrati og diktatur", Oslo 1946.

Om å flytte Berge

Av Per O. S.

SENDT TIL ORIENTERING

Avdøde stortingsmann Kr. Berg fra Finnmark hadde hadde en hel haug brødre. Sist i 20-åra overtok disse brødrene nær sagt alle viktige verv i heimkommunen Sørøysund. Høyrefolk der mislikte sjølsagt en slik sosialistisk makt konsentrasjon, og det var visst presten som lot falle følgende hjertesukk: Når tro kan flytte berge, tro om ikke Berg'ene kunne flyttes fra verva sine? Men til tross for det fromme ønsket ble brødrene stående urokke i mange år, til forargelse for borgerskapet, men til glede for folk flest.

Sjøl ikke blant sosialister er alle Berge like urokkelige, som det går tydelig fram av en artikkel Berge Furre har i siste Orientering (nr. 45/1968). Til sammenlikning med hva Furre skreiv for noen år tilbake, er det nifst å se hvor nære høyrefløy i SF nå har klart å få Berge til å komme til seg, så å si. Samtidig har Muhammed sjøl også rikka seg forsiktig til høyre. For i ly av alt rot og oppstyr som har fulgt med påstanden om venstreinvasjon i partiet, er det i virkeligheten høyrefløy som har rykka fram. For eksempel har de samme steder fått tvunget gjennom - ulovlige - vedtak om at nye medlemmer nå skal sverge troskap til prinsipp-programmet. Før beskyldningene om venstreinvasjon var det bare et fåtall - og det folk som allerede den gang var på grensa over mot AUF eller Unge Venstre - som var uenige i at prinsipp-programmet var forelda og revisjonsmodent på mange viktige punkter. Men forsvar mot venstre krever forskansning til høyre. Der hvor ingen skanser fins, må nye bygges - sjøl mot en like imaginær trusel som den NATO ble danna for å "forsvare" oss mot.

Men tilbake til Furrens artikkel: Han går bare inn for "avklaring", uten å si rett ut i hvilken retning han sjøl ønsker utfallet. Likevel er det ikke mye tvil om at han nå går mot de brysomme punktene om demokratisk sentralisme, proletariatets diktatur, de sosialistiske klassikerens betydning idag og revolusjonær omveltning sjøl med voldsomme midler. Men ennå kan det være verdt noen ord å la tvilen komme Furre til gode. Vi går derfor omlag 10 år tilbake i tida, da han skreiv den eneste opprørske artikkelen i en samling som het - "I mangel av opprør":

1. Den gang lufta han åpent tanken om et: samfunn oppbygd av arbeiderråd, kollektiv eller arbeidsbrigader, som en mer levende form for demokrati enn parlamentarismen og det passive-serende valgmaskineriet. Men rådsrepublikken - det direkte demokrati - er jo nettopp en av grunntankene i det som med et annet uttrykk kalles proletariatets demokratiske diktatur. Det siste uttrykket har kanskje blitt en belastning som følge av anti-kommunist-hetsen i 50-åra, men SF har da klart å bryte med denne gamle hetsen på flere andre punkter tidligere?

Furre har riktignok ikke omtalt det andre hovedpunkt i begrepet om det direkte demokrati. Det er spørsmålet om hva som skal skje med borgerskapet etter den sosialistiske revolusjonen. Hva plass får de i det sosialistiske demokrati vi vil fram til? Det er en latterlig tanke å gi borgerskapet som sådant plasser i en rådsforsamling. Skal vi til og med gi kapitalistene pensjon til å forsvare den tapte saka si, til å slåss videre for retten til å utbytte arbeidsfolk? Det ville nærmest gjøre England - av alle sammenbruddstruede kapitalist-stater - til idealet på sosialistisk demokrati. Der vekslers jo Labour og konservative pyntelig om å nasjonalisere og av-nasjonalisere tungindustrien. - Borgerlig representasjon i rådsrepublikken ville jo også hindre gamle kapitalister i å oppnå de samme demokratiske retter som arbeidsfolk ellers. Dette har de sjølsagt krav på - i den menn de vil gjøre vanlig produktivt arbeid under sosialismen.

2. For 10 år sida skreiv Berge Furre om å reise opprørsfana mot kapitalismen - ja, til og med at "i laupet av et tiår kan kravet om et revolusjonært alternativ verta påtrengjande". Men nå har han kanskje skifta mening? Dengang understreka han at en revolusjon ikke trengte koste blod og terror. Synes han virkelig, etter 10 års brutal krig mot anti-kapitalister verda over, at situasjonen idag gir større håp om at de som reiser opprørsfana ikke vil bli møtt med vold, og derfor må gripe til mot-vold for å forsvare seg?

3. I tjuetårsalderen var Berge Furre ikke bare demokratisk sosialist, han var også en slags marxist - iaafall en tilhenger av den materialistiske historieoppfatning. Trolig er han det ennå, sjøl om den siste artikkelen hans kan gi grunn til tvil. Når han skriver at sosialismen i Norge må bygge først og fremst på norske forhold og erfaringer, er sjøl ikke den mest rabiante venstreopportunist uenig i det. (Fins det i det heile opposisjon mot dette, er det helst fra gamle SFere', som synes utenrikspolitikk er viktigere enn kamp for sosialismen i Norge.) Men hvis også Marx, Lenin og de andre sosialistiske klassikerne blir avvist som oss uvedkommende "utenlandske føredøme", som fremmed tankestoff eller som håpløst forelda, da er det alvorlig fare på ferde i et parti som tross alt kaller seg Sosialistisk Folkeparti: Hva slags "sosialister" er det som nekter på det ethvert godt, borgerlig leksikon kan fortelle: at sosialisme har noe med tankene til Marx, Engels, Lenin m.fl. å gjøre? Disse tankene blir sjølsagt ikke feilaktige bare på grunn av sin høye alder. I så fall måtte jo den steingamle, greske demokrati-tankene være helt spinngalen.

4. Stridsspørsmålet om demokratisk sentralisme som organisasjonsprinsipp ble omtrent ikke berørt av den unge Furre i artikkelen jeg har nevnt. Dette er derfor det eneste punktet hvor det kan

na oppstått alvorlig uenighet mellom han og dagens venstrefløy i SF, hvis han da ikke helt har

forlatt sin ungdoms tanker.

Men det ser ikke ut til at uenigheten kan være prinsipiell her heller. Om Berge Furre var prinsipielt imot demokratisk sentralisme, hvordan kan han da i dagens situasjon legge så stor vekt på å få et handlekraftig sentralstyre, et som kan samarbeide? Uten å si stort om hva denne handlekrafta skal brukes til og hva det skal samarbeides om, vil han like fullt gi sentralstyret stor makt på helt skissemessige fullmakter. Han er altså for en type sentralisme, for makt-konsentrasjon i sentralstyret, i parti-byråkratiet og kretsen nærmest om det. Furre må i det minste si noe mer om hva han ville bruke denne makta til før det blir mulig å si om hans type sentralisme også er demokratisk. Men det er i alle høve oppmuntrende å se at han ikke går mot enhver form for sentralisme, enhver form for partidisciplin.

Historisk sett må vi likevel forstå at mange andre gamle SFere, med verkende partipiskarr fra DNA-tida i alvor kan si de tar avstand fra sentralisme som prinsipp, og hevde samvittighetsfrihet, rett til protest både i og utafor partiet, under enhver omstendighet. Men forståelsen gjør sjølsagt ikke slike tanker mer forsvarlige. Og de fornuftigste blant de gamle medlemmene vil ved ettertanke være enige i at det ikke var disiplinen som prinsipp de brøt med i 1961. Ikke disiplinen i seg sjøl, men det at den dengang alltid slo ned på de samme, viktige synspunktene førte til bruddet med DNA.

SF-utbryterne var en blanda gjeng. Mange var sjølsagt gode, klassebevisste sosialister. Men når protesten deres fikk en så overdreven generell form, kan ingen undres over at en del tvilsomme elementer også slo følge. For hvem har objektivt sett sine interesser i å kunne skrive og snakke uhemma av all disiplin? Det er så få som i det heile skriver eller snakker offentlig at kravet om uinnskrenka "ytringsfrihet" bare kan være til fordel for en liten elite. Den kan være tale- og skrivefør, men er i beste fall "kulturradikal" og oftere besteborgerlig, eller iallfall anti-proleter. Det er folk som gladelig følger med på ferden, og som først lager bråk når de ikke lenger får lov til å protestere åpent for allverden, som sogner til denne interessegruppa. Intellektuelle skribenter, folk som er vel etablert på det markedet hvor man (i litt ulike former) "lever av sin penn", har sin vesentlige interesse i full uttrykksfrihet og vil gå mot all "utidig" regulering av deres hjemmemarked. Tanken om å underordne sine private inntekts- og karriereinteresser under klassekampens krav er fremmed for mange av disse. Derfor er holdninga de tar til demokratisk sentralisme en viktig prøve på hvor slike folk reelt sett står i klassekampen. Er de intellektuelle pratmakere som slåss for retten til uhemma skrav og skribling, eller er de villige til å underordne seg disiplin i kampen for alle arbeidsfolks interesser? Berge Furre skulle ha bedre håp enn mange om å bestå denne prøva.

Men for å gripe tilbake til begynnelsen: Gamle Kristian Berg var utvilsomt helt og ut folkets mann. Som deres forkjemper, i kampen for sosialisme og motreaksjon, falt han til slutt på sin post - døde av forbitrelse da hans gamle parti tilslutt også piska ned opposisjonen mot at Brofoss og kapitalistene - som Brox sier - gjorde ny innmarsj, i fiskerinæringa som ellers.

Til sammenlikning har Berge Furre også et visst folkelig preg, en viss atmosfære av Bygde-Norge, trass i byliv gjennom mange år. Men har han samme slags utvilsomme dekning for det som Kr. Berg? Er Furre også en folkets mann, en foregangsmann i kampen for interesse- ne til småbønder, fiskere og andre arbeidsfolk? Eller er han med sin strålende akademiske karriere kanskje heller bare Norges i særklasse mest vellykte bondestudent, en nykomling til overklassa som snart vil gå de gamle aristokratene en høy gang? Berge Furre har ennå ikke i handling gjort det klart hvor han står her. Ikke minst på dette punkt vil vi trenge en avklaring før - og under - landsmøtet. La oss håpe han snart kommer tilbake til den bedre tanken: at hans ungdoms sosialisme faktisk lå nærmere SFs venstre fløy idag enn den konsoliderte høyrefløy han nå har blitt opslukt i.

For enkelte på høyrefløy i SF er veien idag neppe lang tilbake til DNA, og i "moderpartiet" vil de nok bli mottatt med åpne armer i den desperate, men håpløse kampen for å vinne nytt stortingsflertall til høsten. Alle monner drar i DNAs forsterkede kamp for NATOkraft, og for en virkelig effektiv, velsmurt og framfor alt velmaskert kapitalisme. Før var DNA-linja høyst vassent sosialdemokrati, men nå har det flytt helt ut, både til høyre og venstre. Så ette og annet personlig bein er vel det meste noen kan få i bytte for de prinsippene de priste så flittig gjennom åtte års kvasi-sosialistisk melloms spill.

I lys av dette må parolen bli: Samhold i SF, sjøl om det skal koste en viss avskalling av de mest håpløse kulturradikalerne.

(Artikkelen ble skrevet før Berge Furrens tilknytning til den ufine " SF-aksjonen 1969" ble gjort kjent.)

Per O. S., Sankthanshaugen SF, Oslo

SF-aksjon
69

"SF for sosialistisk demokrati" står det i Orientering over sentralstyrefleirtalet (høgre-fløyen) sitt framlegg til prinsippfråsegn. Utgangspunktet er framlegg frå Berge Furre, Per Maurseth og Sigbjørn Hølmekbakk. Denne fråsegna er ikkje berre tynn og usamanhengande. I fyrste punktet blir det sleit fast at målet er sosialismen, men slik dette blir konkretisert i dei neste fire punkta kan ikkje denne fråsegna gjera krav på å leggja opp til sosialisme. Dermed heller ikkje til demokrati. Fråsegna inneheld grove mistydingar og alvorlege sjølvmotseiingar. Visse punkt er, som vi skal sjå, heilt utan rimeleg og fornuftig mening.

Dette er ikkje å ta for hardt i. Som mål er sett "å omdanne samfunnet og flytte makten fra de få til de mange". Dette er vel og bra, men altfor uklårt. Makt er her noko abstrakt, noko som blir ført over på ein eller annan mysteriøs måte. At makt har med den grunnleggjande motsetninga å gjera, den mellom arbeid og kapital, mellom dei som produserer og dei som tileignar seg rikdomane, blir i denne samanhengen ikkje nemnt.

I staden får vi teke opp att maktsentra-teorien som Berge Furre sette fram i julenummeret av Orientering. Teorien er ulovleg banal og naiv meir enn hundre år etter at Marx skreiv "Kapitalen" og på toppen av alt no då det uopplyste pengeveldet blir hardare "Stortinget er bare ett av maktsentrene i samfunnet" heiter det. "Viktige avgjørelser som bestemmer folks livsvilkår i vårt samfunn blir tatt ganske andre steder. Derfor må kampen om makten i samfunnet føres overalt der makt blir utøvd - i bedriftene, organisasjonene, utdanningsvesenet, lokalsamfunnet osv."

Samanhengen og tilhøvet mellom desse "sentra" står her ingen ting om. Ingen ting om økonomi, ingen ting om produksjonen som hovudsak og drivkraft i samfunnet. I staden ei lausriving av organisasjonsforma fra det som blir organisert, makta lausriven frå eigeidom og utbytting, institusjonar og maktsentra lausrivne frå klassekampen. Dette er ikkje sosialisme, men borgarleg sosiologi. Rett og slett borgarleg ideologi.

At produksjonstilhøva og klassetilhøva avgrensar og fastset makta i institusjonane, at det er primært og kapitalismen

KRITIKK AV PR

Av Anders

grunnleggjande blir her unemnt. I dette framlegget er ikkje kapitalismen hovudsaka. Vi har ei rekkje "maktsentra" som ligg pent etter einannan og som det gjeld å koma inn i. I staden for klassekampen skal vi føra ein kamp om makt "overalt der makt blir utøvd". Det vil seia intriger og konspirasjon i staden for å mobilisera arbeidsfolket. Som utanomparlamentarisk program er dette eit program for sosialdemokratiet eller Venstre, og typisk nok heiter det lenger nede at partiet skal "lede kampen om maktposisjoner i samfunnet".

Kvifor er dette gale? For det fyrste fordi maktposisjonane skifter, alt etter produksjons- og klassetilhøva. Ein gong i verda var det viktig å ha posisjonar i hoffet. I dag er det andre organ som tel. For det andre er produksjonsmidla grunnleggjande i høve til organisasjonane, og ikkje omvendt. Dermed lyt arbeidarklassen få makta over produksjonsmidla for å få hand om institusjonane. Det kan ikkje gå hin vegen. Enda om det her vil vera ein skifteverknad, vil det fyrste, det grunnleggjande vilkåret vera produksjonsmidla. Og for det tredje er makta noko som lyt takast, ellers er det ikkje makt, berre styring. Skal folket ha makta, må makta bli teken av folket sjølv.

Teorien om å føra makta over til folket gjennom visse maktposisjonar, er byråkratisk, abstrakt og mekanisk. Det er dette som fører til diktatur over arbeidarklassen, anten ved at representantane får maktposisjonane utan at klasse-

tilhøva er endra, altså sosialdemokrati og kapitalistisk-parlamentarisk diktatur, eller "sosialisme" og byråkratisk diktatur.

Konklusjonen på denne maktsentra-teorien gjeld oppgåvene for partiet, "som skal samordne kampen mot det kapitalistiske samfunnet". Dette står det verkeleg: Kamp mot samfunnet. Same kor kapitalistisk samfunnet er, så kan ein vanskeleg føra kamp mot det. Arbeidarklassen og partiet er delar av samfunnet, som det altså skal førast kamp mot då. Så diffust og vilt blir resultatet når ikkje utgangspunktet er klassekampen og ein skikkeleg analyse av produksjonen og staten. Om noko er ekstremisme, må det vera kamp "mot det kapitalistiske samfunnet".

Når så metoden til å føra "kamp mot samfunnet" er å få posisjonar i dette samfunnet, skulle sjølvmotseinga vera tydeleg. Dette heng korkje på greip eller spade.

Kampen for sosialismen er ikkje ein kamp m o t det kapitalistiske samfunnet, men ein kamp mot kapitalen og den borgarlege klassestaten, og det kan ikkje vera ein kamp om posisjonane innanfor denne staten. Målet er at desse posisjonane skal vekk. Å slåst om maktposisjonar, kommandopostar innanfor kapitalismen og så tru eller ikkje tru at dette skal føra til sosialisme, er i begge høve sosialdemokratisme. Denne delen av prinsippfråsegna er sosialdemokratisk, med ein venstreopportunistisk ekstremistving.

Per Maurseth og jeg er enige om at den parlamentariske vei til sosialismen ikke er en farbar vei. Hva vi så er uenige om har det vært meg vanskelig å finne ut, for Maurseth blir nokså utydelig når han går over fra å skjelle meg ut til å beskrive den fredelige overgang til sosialismen.

Først et par oppryddinger: Sjølsagt er det ikke sekterisme å diskutere de feil sosialister og sosialdemokrater har gjort i kampen for sosialismen ut gjennom tidene. Maurseth påviser ingen primitivitet i begrepsdannelsen i Marx' teori om staten ved å tolke begrepene primitivt. Staten hos Marx betyr ikke rett og slett diktatur, som Maurseth hevder. Både borgerskapets stat og proletarietets stat (= proletarietets diktatur) er stater, men Marx (og Lenin) holder den siste for å være langt mer demokratisk enn den første, og altså mener Marx (og Lenin) at stater kan ha forskjellig grad av demokrati.

For meg synes det som om Maurseth overtoner staten som sjølstendig maktfaktor, og ikke ser den som et redskap og tjener for den til enhver tid eksisterende materielle samfunnsstruktur. Siden sosialdemokratene ikke maktet å administrere samfunnet på tvers av eller mot materielle struktur, men istedet bare greide å administrere m e d den, er det ganske åpenbart at staten ikke er og kan være noe annet enn redskap for denne struktur, i vår situasjon for norsk kapitalisme. Borgerskapets diktatur utøves da gjennom den kapitalistiske produksjonsforms struktur, i ett aspekt ved konkurransen mellom kapitalistene som setter dem i et tvangsmessig forhold til hverandre, i et annet aspekt ved den mobilisering av alt større del av befolkningen inn under kapitalistisk utbytting og kontroll som følge av konkurransen og kapitaloppsamlinga. Proletarietets stat vil på samme måten være bestemt ut fra den sosialistiske produksjonsforms struktur hvor privat eiendomsrett til kapitalen og dermed kontrollen over andre menneskers eksistensbetingelser er opphevd, og hvor kapitalister og proletarer ikke lenger eksisterer fordi det produksjonssystem som konstituerte dem ikke lenger eksisterer. Proletariatets diktatur betyr derfor ikke annet enn det SF har programfestet som "folkemakt over kapitalen" - og som, vil jeg tro, skal bety noe mer enn "Stortingsmakt over kapitalen", som ville gjøre 150 mann til landets fornemste direksjon og gi et teknobyråkrati utdannet i kapitalistisk økonomi omtrent ubegrensede muligheter til utfoldelse.

Siden makta ligger i den kapitalistiske form for produksjonsform som må slås over ende, dvs. arbeiderne må, fredelig eller ufredelig, ta denne makta ved å ta over produksjonsmidlene, ta over sine egne arbeidsplasser, dvs. bedrifter, og lede dem kollektivt og med storkollektivet for øye.

Hvordan denne situasjonen vil gi seg i detaljer er det foreløpig vanskelig å si noe særlig om, men vi må regne med at motkreftene vil være i virksomhet for å ødelegge de nye produksjonsformer som i den første fase ennå famler etter de organisatoriske former som skal gjøre det nye samfunnet stabilt og motstandsdyktig.

For å sikre den tilstrekkelige organisatoriske koordinering av den kollektive produksjon, kan folkeflertallet ikke klare seg uten en statsmyndighet, og det er dette mange oppfatter som en fare fordi den nye stats myndigheter lett kan bli et nytt diktatur "over alle klasser". Dette problem må naturligvis vises den største oppmerksomhet uansett hvilken overgang til sosialismen man tenker seg, men jeg skal la det ligge her til fordel for "en fredelig overgang til sosialismen".

En fredelig overgang til sosialismen gjennom skrittvisse reformer ville, om den var mulig, bli byråkratisk, administrativ og autoritær, og myndighetene, som ved en reformpolitikk, gjennomdrev sosialismen ved å sette i kraft "sosialistiske" lovvedtak, kunne neppe unngå å bruke fysiske maktmidler som hær og politi mot et folk som ikke opplevde de sosialistiske reformer som umiddelbare forbedringer av sine levevilkår. Baserer man seg på velgermakt, blir man tvunget til å føre en politikk man blir populær på. I vår monopolkapitalistiske fase er en reformpolitikk på tvers av den kapitalistiske struktur dæmt til undergang, for den ville nettopp få kapitalismen til å fungere dårligere, hvilket ville gå mest ut over lønnstakerne, eller flertallet av dem. Dersom sosialistiske reformer likevel skulle gjennomdrives, ville det oppstå motsetning mellom den sosialistisk sinnede regjering og dens potensielle maktgrunnlag, nemlig lønnsarbeiderne, og dette ville gjøre det nødvendig å gi reformene den maktvri at de økte statens makt, dvs. styrket det politiske diktaturet. Jeg skulle anta at det er dette som har skjedd i de austreuropeiske land hvor myndighetene ikke har fått skikk på økonomien og derfor ikke har klart å mobilisere entusiasme ved å slippe løs den latente kapitalisme som lurte i vannskorpa ved den reformistisk/byråkratisk overgang til sosialismen.

Mot denne teori for utviklinga langs den reformistiske linje vil populistene hevde: Ved små,

ubetydelige reformer og næringspolitiske tiltak kunne myndighetene bevare bosettinga i bygde-Norge og utkantstrøk, og dermed hindre at kapitalismen fikk mobilisert småbønder, fiskere og kombinasjonsdrivere inn i byene som lønns-takere. Dette ville skape et underskudd av arbeidere og presse lønningene opp, samtidig som folk i utkantstrøk ville kunne bevare sine lokalsamfunn og forbedre sine kår.

I og for seg tror jeg dette ville vært en klok politikk, men jeg tror ikke den er politisk mulig overhodet innen en kapitalistisk produksjonsstruktur.

Når kapitalismen er som den er, så er det fordi den ut fra sine betingelser og forutsetninger på denne eller hin måte fungerer best slik eller slik alt etter tid og sted. Konkurransen mellom kapitalistene fører til konsentrasjon av kapital pga. integrasjon av produksjonslivet både horisontalt (på samme foredlingsnivå) og vertikalt (fra råvarer og til ferdigvarer), mens profitten skaper en nødvendighet for ny profitt. Kapital er bare kapital i fall den settes i bevegelse for å frambringe mer kapital (osv.) I perioder hvor kapitaloppsamlinga er høy vil det derfor være stor etterspørsel etter arbeidere til å sette denne kapital i bevegelse, og arbeidslønningene vil ligge på et høgt nivå, som hos oss etter krigen. (Det spiller i denne sammenheng mindre rolle om kapitaloppsamlinga er på offentlige eller private hender all den stund de offentlige midler brukes til å løse kapitalismens infrastrukturproblemer og går via kredittmarkedet til private investorer.) Men for at denne kapitaloppsamling skal være høy og stigende - og dermed for at lønningene skal ligge høgt - kreves det nettopp at proletariseringprosessen i samfunnet går noenlunde raskt for seg og med minst mulig plunder. Ei "sosialistisk" regjering som bil plukke mest mulig stemmer, må plukke dem der de sitter tettest, nemlig i industrisamfunnet. Den får da som sin fornemste oppgave å ødelegge

T A M A

Svar til Per Maurseth Nekta plass i Orientering.

PRINSIPPFRÅSEGNA

. Ar . en

Maktposisjonane som hovudsak er eit nokså avslørande program for dei som sett det fram.

Om partidemokratiet heiter det i punkt 3: "Vi ønsker et parti der partimedlemmene har den politiske makt og kontrollerer partiledelsen. Tillitsmenn på alle trinn er valgt for å gjennomføre medlemmenes vilje, slik den kommer til uttrykk i programmer og vedtak." Dette er eit heilt glimrande ynskje. Men "tenke det, ønske det, ville det med". Det skulle ha stått: "Vi vil skape et parti ---". For korleis kan det gode ynskjete setjast ut i livet, når det litt lenger nede står at "mindretallet må til enhver tid ha full ytringsfrihet"? Dermed er det ikkje lenger partidemokrati. Då kan tillitsmenn fritt gje uttrykk for meiningar motsette av dei medlemmene meiner skal koma til uttrykk som partistandpunkt. I tråd med dette "prinsippet" har Gustavsen på Stortinget ført ein heilt annan distriktpolitikk enn "medlemmenes vilje, slik den kommer til uttrykk i programmer og vedtak".

"Partiet avviser sentralisme som organisasjonsprinsipp – enten den kalles demokratisk eller byråkratisk – fordi dette prinsipp ikke kan garantere partiet mot indre diktatur." I eit parti med sentral leiing vil det vera sentralisme, anten partiet godkjenner eller avviser prinsippet. Leiinga vil i alle høve slå fast partiet sitt syn. Når leiinga må bøya seg for medlemmene, sentralstyret for landsstyret, landsstyret for landsmøtet, den einskilde for fleirtalet, då har vi demokratisk sentralisme. Har leiinga full ytringsfrihet, det vil seia full rett til å hevda sitt syn same kva medlemmene vil og ynskjer, då er det byråkratisk sentralisme.

Å ta avstand frå sentralisme vil seia å ta avstand frå sentral leiing. Det vil bli ein merkeleg organisasjon. Eller det vil seia å gå inn for byråkratisk sentralisme, for til vanleg har det mindre å seia om eit vanleg medlem har "rett" til å hevda sitt syn ubunde av partiet. Det er då leiinga som får lov til å "stå fritt" og i røynda vera uansvarleg når det er slike reglar. Med demokratisk sentralisme ville vi venteleg ha kome unna den striden vi no har i partiet, og i alle høve ville striden då ikkje vore offentleg.

Det står at sentralismen "ikke kan garantere partiet mot indre diktatur", men det er det ikkje noko prinsipp som kan. Alle prinsipp kan føra over i noko anna. Med demokratisk sentralisme kan medlemmene med sin aktivitet hindra eit indre diktatur. Slik fleirtalet i sentralstyret ser på dette spørsmålet, syner det liten sans for sosialismen som felles, organisert kamp av aktive medlemmer, og overdriven vekt på einskildmennesket lausrive frå kollektivet. Eit parti utan demokratisk sentralisme er berre summen av medlemmer og summen av meiningar, i praksis eit parti med klårt skilje mellom dei som bakkar opp og dei på toppen. Eit parti med demokratisk sentralisme er eit parti for aktivistar, produktet av initiativ og innsats frå medlemmene. Skal det utanomparlamentariske bli noko meir enn snakk, må SF bli eit slikt parti.

På fleire måtar legg sentralstyrefleirtalet stor vekt på meiningar og mindre på handling, på praksis. Sitat: "Den solidaritet og lojalitet som gjør effektiv politisk kamp mulig, må skapes gjennom diskusjon og ved overbevisning og gjensidig tillit – ikke ved organisasjonsmessige sanksjoner mot mindretall."

Dette lyder vakkert, men det same sentralstyrefleirtalet vil på landsmøtet no gå nettopp til organisatoriske sanksjonar, utan å ha prøvt seg med diskusjon eller overtyding. Passusen er såleis ikkje meir verd enn vanlege borgarlege moralreglar, og tener reine deklamasjonsfremål. Ein organisasjon treng ikkje eksklusjonsparagraf for å kvitta seg med medlemmer. Slikt er det alltid råd med, jamvel i SF, der det er slått fast at medlemmer ikkje kan ekskluderast. Ein eksklusjonsparagraf fører med seg at retten til utestenging blir fastlagd og avgrensa, så medlemmene veit kva dei har å halda seg til.

Punkt 4 går imot proletarietets diktatur, "hvor de som ikke deler flertallets syn blir fratatt demokratiske rettigheter." Dette er ingen definisjon av proletariet sitt diktatur, men ein karikatur. Demokrati er misvisande å bruka som nemning på noko anna enn det klasselause samfunnet, og ein direkte overgang frå borgarleg klassestat til klasselaut samfunn er umogeleg. Rett nok vil den sosialistiske staten, proletarietets demokratiske diktatur, som er overgangsforma, vera eit enormt framsteg for arbeidsfolk. Dei vil då få demokrati. Omsynet til arbeidarklassen vil setja grenser for fridomen til kapitalistane, som dermed blir underlagde eit diktatur som kan jamførast med det arbeidarklassen no er utsett for. Dette diktaturet rettar seg mot klassen av kapitalistar og utbytarar og ikkje mot einskildpersonar som skal undertrykkjast for meiningar.

Det heiter i det siste punktet at målet er å gje folket det politiske herrødmotet over staten. Statsorgana under kapitalismen tener kapitalinteressene, og innordner folket etter dette, anten det gjeld skulestellet, rådgjevingstenesta i jordbruket, Fiskeridirektoratet eller kva det no er. For å organisera arbeidsmakta vil det vera turvande med nye organ, med ein ny stat som ikkje undertrykkjer arbeidsfolk.

Ei prinsippfråsegn utan eit ord om klassekamp, med alle desse mistaka og mistydingane, forutan pinlege sjølvmotseiingar kan eit sosialistisk parti ikkje vera kjent med. Til dette kjem at fråsegna ikkje inneheld noka som helst avgrensing til sosialdemokratiet, direkte eller indirekte.

Framlegget fra høgrefløyen i sentralstyret er ikkje ei prinsippfråsegn for sosialistisk demokrati, men ei prinsippfråsegn for sosialdemokrati og opportunisme.

MAKTA!

fra Svein J. en.

livsvilkårene for utkantbefolkninga og føre den inn i industrisamfunnet for å holde kapitaltilveksten og lønningene oppe og dermed gjøre seg populære hos det flertall av velgerne som den velger å satse på. Når Arbeiderpartiet med slik suksess utdypet motsetningene mellom småbønder/fiskere/skogsarbeidere og industriarbeidere, så skyldtes dette ikke bare demagogisk flinkhet, men og de økonomiske betingelser for den kapitalisme partiet administrerte, samt den måte partiet valgte å mobilisere makt på.

Det dreier seg her om en dialektisk enhet mellom politikk og økonomi som gjør parlamentarismen til et administrativt organ for kapitalismen og samtidig framstiller den som demokratisk. Det er videre et politisk system som tvinger de politiske partier til å gå inn for en politikk som gir majoritetsgruppene innen kapitalismen fordi stemmene her sitter tette, og der det oppstår interessekonflikter mellom disse og minoritetsgrupper (bortsett fra kapitalistene) faller minoritetsgruppene utenfor: industriarbeidere versus fiskerbønder osv., arbeidsføre og kapitalistiske produktive versus handikapte, kunstnere og såkalt asosiale. Hvis det sunne sosiale folkevett hadde fått bestemme, og ikke kapitalismens hadde tvunget oss til å trelle under kapitalens stadige forøkelse, ville overskuddet av vårt arbeid ha blitt disponert også til beste for de minoritetsgrupper som ikke ligger i hovedfeltet av de parlamentariske partiers stemmefisking.

Alttså: den fredelige reformistiske vei kan vanskelig unngå å føre ut i en av to blindgater: 1) et byråkratisk politisk diktatur eller 2) en administrert diktatorisk kapitalisme. Det blir hverken sosialisme eller kommunisme av dette, og slett ingen demokratisk sosialisme sjøl om flittige Maurseth-kravler rundt i Stortingskorridorene og mener det aldri så vel med sine lovreformer.

Sosialismen har bare mulighet til å lykkes ifall

de kommer som et krav nedenfra, og ifall folk er villig til å kjempe for den og påtar seg vanskelighetene ved å gjennomføre den. Dette forutsetter entusiasme for sosialismen og en uvanlig grad av enighet i folket om å avskaffe det kapitalistiske produksjonssystem og innføre et sosialistisk. Enighet og enhet oppnår man på to måter:

1) gjennom debatt og opplysning om v a r felles verden, dvs. det kapitalistiske produksjonssystem, måten dette avskaffes på og det vi skal fram til, sosialismen, og

2) gjennom felles handling i en felles situasjon.

Den første måten å skape den brede enighet på ligger i partiets politiske arbeid i den revolusjonære fase. Her er det ikke bare snakk om å vinne folkets oppslutning om partiets syn, men og om å bruke den marxistiske teori til å belyse og gjøre forståelig den sosiale praksis folk faktisk deltar i. Det betyr ikke å presse menneskelivet inn i et marxistisk skjema, for marxismen er ikke noe skjema hvis den er rettet mot det konkrete, men et redskap til å begripe de intermenneskelige og sosiale forhold som gir seg av måten vi arbeider og samarbeider på, dvs. den sosiale virkelighet som gir seg av det rådende produksjonssystem. Derfor skal partiet lære av folket, og denne viten skal via den marxistiske teori kommuniseres tilbake til folket som forstått viten og forslag til handling. Brox og Borgstrøm lærer oss konkret at utkantbefolkningen får sine livsvilkår forverret og proletariseres inn i byene og at det biologiske eksistensgrunnlag ødelegges, men vi må ikke forstå dette primært som utslag av industrialiseringa og gå til kamp mot den, men som utslag av det kapitalistiske produksjonssystem, og gå til kamp mot det. U-landa blir fattigere og fattigere mens folk i den hvite verden forbruker mer og mer, men den hvite arbeider girner ikke den mørke om den hvite krever mindre i lønn av den hvite

kapitalisten osv..

I den ferrevolusjonære fase samler partiet støtte for sosialismen og mobiliserer til kamp mot kapitalismen. Valgene vil være meningsmålinger på 1) oppslutning om sosialismen og 2) graden av misnøye med kapitalismen.

Den andre måten å skape enighet på vil være den enighet som gir seg av felles handling ut fra en felles situasjon. En revolusjonær situasjon vil muligens oppstå og innledes ved kraftige demonstrasjoner, ved at arbeiderne ett eller annet sted besetter sin egen bedrift, at lignende aksjoner skjer av sympati og solidaritet tilskyndet av det første eksemplet osv. Dette kan være begynnelsen til et skred som det revolusjonære parti må sette alt inn på å få til å rase til vis ende. En slik situasjon vil i sin dramatiske tiltvinge seg så sterk oppmerksomhet og angå folk så konkret og direkte at de vil definere den totale situasjon fullstendig og skape den felles bakgrunn mot hvilken alle tenker og handler. Mens skredet raser ut vil det rive flere og flere med seg og skape den brede enighet og enhet som er nødvendig for at folket kan tiltvinge seg kontroll over produksjonsmidlene, er vi bare rett og slett enige. Forøvrig er det min mening at hvis Maurseth mener noe i det hele tatt om overgangen til sosialismen, holder han det godt skjult. Det bør han ikke. I den nåværende situasjon SF er oppe i, bør vi kramme ut med våre meninger slik at vi kan finne oss en felles plattform som er noe verdt å stå på. samtidig som det vil utløse den latente energi og skaperkraft som idag bindes i massenes trelldom under kapitalens forøkelse.

Revolusjonens øyeblikk er frihetens øyeblikk da folket ikke lenger finner seg i å bli bedradd av valgløfter og stemmerett, men tar saken i egne hender og tiltar seg den h a n d l e frihet ingen stortingssosialisme kan gi det.

Denne situasjon oppstår ikke som en følge av at flertallet i folket er blitt skolerte marxist-leninister, som Maurseth og flere med han synes å mene, men som et svar på kapitalismen hva enten denne har kjørt seg fast i en økonomisk krise eller har gjort samfunnet sosialt uakseptabelt og umenneskelig hardt å holde ut. Jeg tenker meg en kombinasjon av disse to faktorer, og mener det er sterke tendenser i begge retninger innen dagens kapitalisme. Det er til en slik situasjon partiet må ha svar. Et av dem er: Stem på oss. Et annet: Ta makta!

Slik jeg forstår Maurseths utenomparlamentarisme skal den bidra til å endre folks rettsbevissthet som igjen skal endre lov og rett gjennom Stortingsvedtak. Hvis Maurseth mener dette skal gi oss sosialismen, anser jeg hans synspunkter som allerede overskredet. Hverken "sosialistisk" stortingeflertall basert på velgernes gunst eller "antikapitalistiske" lovreformer anser jeg som tilstrekkelig for en sosialistiske omveltning, men ifall partiet proklamerer tilstrekkeligheten i dette, oppnår det bare å bedra arbeiderklassen og spre skuffelse blant de befolkningsgrupper det skal føre politikken for. Ifall han ikke mener det, men at utenomparlamentariske aksjoner skal utfordre og provosere systemet til å avsløre seg,

På St Hanshaugen

På Sankthanshaugen SFs årsmøte 13/1-69, som ble ledet av Torild Skard, ble det vedtatt med 15 mot 4 stemmer ikke å godkjenne 30 medlemmer tegnet på lovlig måte av lagets sekretær, Per Otnes.

Oslo SFs formann Eyyvind Viken var tilstede på møtet som observatør. Da han forlot møtet ved 21-tiden, kunne han konstatere at en av politiets sivilbiler, 10-49-26, bemannet med fire velvoksne sivile politimenn, var stilt opp utenfor.

Det hadde på forhånd versert rykter om at styreflertallet i Sankthanshaugen ville mobilisere politiet. Denne gangen talte ryktene sant. Så det er ikke bare fra Asbjørn Bryhn en skal ha det.

Flertallet i laget hadde på forhånd sikret seg lokaler i Folkets Hus da styremedlemmet Skogmovik hadde kunngjort at han skulle stå i døra og bare slippe inn de medlemmene han kunne godkjenne. Denne møtet ble avvirket. Det var 32 fram møtte som sluttet seg til oppropet fra Gu-torm Gjessing.

FRA BERGEN

Kamerater.

*At dialogens tid er forbi forstås iallfall de SF-medlemmer som har vært på fellesmøtene i Oslo, Trondheim og Bergen. De har innsett at SUF bare vil diskutere premissene for sin egen maktovertaking". Dette skriver Finn Gustavsen i sitt brev av 19/12/68 til SF-lagene. Han må være svært dårlig informert.

12. september arrangerte Bergen SF og Bergen SUL et fellesmøte med innledning til debatt av Asbjørn Bjørnset (SF) og Terje Walen (SUF) om "Parti og/eller valgmaskin". Saklig og til dels avklarende debatt. Nytt fellesmøte ble bestemt til 14. november hvor undertegnede (form. i Bergen SF) og Svein Holter (form. i Bergen SUL) skulle innlede til debatt om "Arbeidsformer i Bergensområdet".

I mellomtida hadde landsstyremøtet hatt møte og oppfordret til debatt for om mulig å skape politisk avklaring mellom SF og SUF fram til landsmøtet. Etter dette møtet ble lokallaget Søndre Bergen SF dannet på klart vedtektsstridig grunnlag (jfr. landstyreets vedtak i november). "Høyrefløyen" i Bergen SF stod bak dannelsen av dette laget, ca. 10 eldre SF-medlemmer.

Diskusjonsmøtet 14. november ble ødelagt av denne gruppa som la opp til en opprivende krangel om fraksjonslaget sitt. Den politiske diskusjonen måtte utstå til neste møte, 30. november. Vedtaket fra landsstyremøtet om å underkjenne Søndre Bergen SF's betingelse for medlemskap ble tatt opp på dette møtet. Ny opprivende krangel med Søndre Bergen-folkene i hovedrollen. Ikke tid til den politiske diskusjonen mellom SF's og SUF's formenn. Det ble nå klart at heller ikke i det nå omorganiserte Søndre Bergen SF ville "splittelseslinjen" få flertall. Det gamle styret satt imidlertid fortsatt, og for å hindre manipulering fra dette mindretallet, forlangte ca. halvparten av medlemmene i Søndre Bergen SF ekstraordinært årsmøte innen en bestemt dato for å velge styre og landsmøterepresentanter for Søndre Bergen SF. Dette kravet ble desavuert og årsmøte ble først innkalt 19. desember i håp om at mange nok av medlemmene var reist på juleferie. Koner, barn og svigersenner ble innmeldt (stod de på SF's prinsippprogram?) og splittelseslinjen oppnådde knapt flertall. Ønsket om politisk diskusjon før valget av landsmøterepresentanter ble avslått av dirigenten.

På et tidligere møte i Søndre Bergen SF anmodet nestformannen i fylkespartiet den gamle kjernen av medlemmer om å delta i/ starte studiesirkler over forslagene til arbeidsprogram. Svar: "Vi vet hva SF står for. Vi trenger ikke studiesirkler for å finne det ut." 19. desember ble mannen som sa dette valgt til landsmøterepresentant for Søndre Bergen SF. Er han en av dem som skal innføre dialogen igjen i SF, Gustavsen? Gustavsens beskrivelse av forholdene "på fellesmøtene i Bergen" er i beste fall grov forvrengning av virkeligheten.

Med kameratslig hilsen Torstein Hje
form. Bergen SF

En ny episode i krimalkomedien om SF's møter i Oslo. I Lambertseter SF i kveld måtte nesten 40 medlemmer stå på gangen etter vedtak fra et flertall av de 16 som hadde fått "adgangstegn" - innkallinger som styret hadde sendt ut selektivt til "sikre" folk. Mindretallet av de utvalgte forlot møtet sammen med de 40 ikke-utvalgte, og fortsatte sitt møte i et annet lokale. Den lille kretsen fortsatte sitt "møte" under bevakning av 2 politibiler som var tilkalt for anledningen (politiet fikk en rolig aften.) Blant de 40 som ble kasta ut var blant andre Svein Gåsemyr, kjent som formann i SF's skattekomite, medlem av flere utredningsutvalg i SF gjennom en årrekke, stifter av Sos.stud. i Trondhjem i 1961, og også med på stiftelsen av Trondhjem SF i 1961. I 1963 brukte han sin permisjon fra militæret for å sitte på Stavanger SF's kontor i valgkampen. I valgkampen i 1965 var han en av våre gode støtter i Sogn og Fjordane, hvor han forøvrig sto på Stortingslista. I valgkampen i 1967 løp han rundt med valgviser i sitt distrikt innenfor Lambertseter SF, hvor han har vært medlem i 2 år. I kveld fikk han ikke adgang til møtet i laget sitt, men ble kastet på gangen før avstemningen om dagsorden.

SKEDSMOMANØVRENE

Skedsmo SF hadde ved årsmøtet 10/12 - 68 78 medlemmer, av dem møtte 35 opp på årsmøtet. 7 av medlemmene var samtidig medlemmer av SUF. Resultatet av årsmøtet blei at halvparten av det nye styret, og de to landsmøterepresentantene, må reknes venstre-orienterte.

Ei stund gikk uten at dette syntes å gi større reaksjoner i laget. Styremøtene gikk greitt, og det var god oppslutning om det arbeidsopplegget som blei foreslått. Konkrete arbeidsoppgaver blei fordelt innen styret, vesentlig konsentrert om arbeidsforhold i kommunen.

Det kom imidlertid 30/12 et oppsett i rød ramme på 1. side i Akershus Arbeiderblad : "SUF har overtatt Skedsmo SF." Nyttårsaften kom så det samme med feite typer i Arbeiderbladet. Her sto det blant annet: "...I dag består styret i Skedsmo SF utelukkende av SUF-ere. ... Man peker på at bare fjerdeparten av lagets medlemmer var tilstede på årsmøtet, ... det snakkes om nytt årsmøte." Formannsskapsrepresentanten for SF i Skedsmo var blitt oppringt av avisene, og bekreftet sin misnøye med utfallet av årsmøtet. "Ikke en gang Orientering har bragt navnene på de nye styremedlemmene i Skedsmo-laget," blir han referert i "Arbeiderbladet": (Dette viser seg i neste nummer av Orientering å bli virkelighet, sjøl om styret hadde sendt inn resultatene av årsmøtet umiddelbart etter møtet).

Da formannen i partilaget fikk rede på disse uvederheftige skriviene, tok han kontakt med motkandidater ved formannsvalget, og den nevnte formannsskapsrepresentanten. De oppfordret til å la være å skrive dementi til avisene. Men da dette blei avslått, avslørte de at de var med i et forsøk på å få istand nytt årsmøte.

Nå utvikler det seg et selsomt skuespill. Dementiet til avisene blir lovt inntatt, men det blir tatt utrykkelig forbehold om tid. Dette gir det bestemte inntrykk at journalistene er klar over hvilken rolle de spiller i det interne partiopp-gjøret. Det varte en uke før innlegget ble trykt. Årsmøtet var innkalt til den 8/1 og med en dagsorden som ikke ga plass til diskusjon.

Under agitasjonen har høyrefløyen hatt hjelp av et skriv fra Gustavsen der han taler om "...SUF og deres tilhengere i partiet". Enten vil en hive ut SUF, eller er en tilhenger. I Dagbladet blir det annon-sert etter partimedlemmer og presentert forvrengninger til støtte for høyrefløyen i SF. Verdens Gang taler om "SUF-kupp slått tilbake".

Er det noen som beklager seg over partiledelsen som allierer seg med borgerskapet og sosialdemokratiet for å få makt. Det skulle være elementært at sosialdemo-krater har som oppgave å bedra folket med å spille radikal for så å gå i samarbeid med borgerskapet.

Spørsmålet er hvordan de kan gjøre dette uten å bli avslørt av den overveldende majoritet i partiet. Svaret ligger mye i den manglende politiske skolering og klassebevissthet hos partimedlemmene.

SUF har drevet skoleringsarbeid. Deres medlemmer er i stor grad bevisste. Det gjør dem farlige for klassesamfunnet. De må tilintetgjøres med massiv hets og løgn. Mot dem skal klassesamfunnets overflod av aggresjon projiseres. Tar ikke SF avstand fra dem, skal det også få føle presset. Furre skal få miste stemmer ved valget.

Sentralt i agitasjonen for å få underskrifter på kravet om nytt årsmøte sto en stensil sendt til lagets medlemmer med bl. a. følgende innhold: "...fra..SUF-medlemmer og sympatisører blei nytta kupmetoder i beste Tsjeckoslovakistil." Et vedtak på årsmøte: "...å gå mot alle vedtak som åpen mulighet for en ny ungdomsorganisasjon tilknyttet SF...mot en ordning med flere ungdomsorganisasjoner tilknyttet SF," ble utlagt slik i stensilen: "Innebarer et prinsipielt nytt politisk syn som de nå valgte representantene skal hevde..."

Videre; "Av hensyn til laget, for at det ikke skal gå i oppløsning som utvilsomt er det langsiktige mål for kjernetroppene i denne SUF-aksjonen, ...Vi går ikke med på at Skedsmo SF mot flertallets vilje skal omdannes til et lokalparti som bygger på Marxisme-Leninisme og Mao Tse-tungs tenkning. Det vi krever av våre landsmøte-representanter er at de lojalt slutter opp om SF's prinsippprogram..."

Med alle sine svakheter hadde husagitasjo-

nen hatt stor virkning. Den aggressive, anti-kommunistiske tonen hadde funnet resonnans, og det ville bli en stor oppgave å gå imøte gå de verste forvrengningene som var spredd

På årsmøtet 5/1 blei det mot bare 3 stemmer vedatt at styret sjølsagt skulle bøye seg for medlemmenes krav og innkalle til ekstraordinært årsmøte, men at dette årsmøtet først burde innkalles etter et vanlig medlemsmøte der de politiske motsetningene kunne bli diskutert. Samtale med partikontoret hadde gjort det heilt klart at et slikt ekstraordinært årsmøte kunne velge landsmøte-representanter, sjøl om dette blei avholdt etter den rådgivende fristen 10. januar.

Som støtte for sitt syn samla styret 36 underskrifter, dvs. 1/3 av lagets medlemmer, på et krav om at det ekstraordinære årsmøtet burde avholdes først etter et diskusjonsmøte. Dette medlemsmøte blei fastsatt til 10. januar.

Den 8/1 gikk imidlertid høyrefløyen fra hus til hus, fikk med seg folk og fortalte at Løfsnes skulle komme. Knut Løfsnes og mer enn 40 partimedlemmer, men bare en observatør fra styreflertallet. Observatøren fikk lese opp en erklæring der en ut fra forskjellige grunner konkluderte med at møtet var ugyldig.

Løfsnes ville imidlertid at det skulle være gyldig. All opposisjon ble klubbet ned, og møtedeltakerne som stort sett var tidligere passive, rakk ved valgene stort sett handa opp og ga tilslutning til de forslåtte kandidatene. Noen angret seg imidlertid senere. 10/1 ble diskusjonsmøtet avholdt, men de inviterte representantene fra underskriftsaksjonen møtte ikke opp. Et referat skal bli sendt ut om hva som har hendt, og innkalling til ekstraordinært årsmøte 5/2.

Her kan det passe å referere et innlegg som er sendt Orientering:

Hets i arbeiderpartiorgan mot venstre-orienterte i Skedsmo SF.

I et oppsla på 1. side i Arbeiderbladet 31/12 -68 stod det med feite typer: "SUF har overtatt i Skedsmo SF-lag". Under i teksten ble det påstått at det var gjennomført kupp av SUF i Skedsmo SF og at styret nå skulle bestå av "utelukkende SUF-ere". Videre stod der "at bare 1/4 av lagets medlemmer var til stede på årsmøtet.

I realiteten var 35 av lagets 78 medlemmer på møtet: 7 var medlemmer av SUF og 2 av dem ble valt inn i styret. Flertallet på møtet var nok en smule radikal til å gli rett inn i Arbeiderpartiet, men det kan ha litt av sin bakgrunn i forrige møte der Bygstad møtte Maurset og diskuterte motsetningene i partiet. Inntrykket derfra satt nok igjen siden Maurset bare fikk 14 stemmer for sin landsmøteplass.

Den skrivemåte som blir brukt av Arbeiderbladet og andre, forenkler motsetningene til en strid mellom SUF og SF. Formålet med dette er tydeligvis å hindre en skikkelig debatt om de forskjellige stridsspørsmålene i partiet. Skriviene er formulert slik at de skal få partimedlemmer til å solidarisere seg med de "gamle" SF-politikerne, og skal skape redsel for dem som står på radikallere synspunkt og for marxistisk eller leninistisk tenkning i det heile.

Det er viktig å ta avstand fra denne propagandaen. SF har vært et parti med medlemmer med ulike ideologiske syn. Prinsippprogrammet er rundt - ofte opportunistisk - formulert. Semja har vært om de politiske sakene.

I den aktuelle sak har avisene fått assistanse av en lokal SF-politiker som langt på veg støtter opp under påstandene. Skal det bli til at partifolk støtter opp under hets mot marxistisk orienterte kamerater, vil det måtte føre til splittelse i SF. Og de som støtter seg på arbeiderparti - eller borgerlige aviser - kan sjøl ikke bli annet enn et haleheng til sine kapitalsterkere hjelpere.

For styret i Skedsmo SF
Sigmund A (form.)

Det er stort sett lovlig her i Norge å agitere for revolusjon i Angola eller Peru, men å spre marxistisk tenkning i særlig omfang og på denne måten skape en hindring for at norsk ungdom skal bli brukelige som kanonføde for neokolonialistisk utenriks-politikk, det er mer enn hva borgerskapet og arbeiderpartiet kan godta.

Striden i SF nå belyser forskjellen på sosialister og sosialdemokrater. Noen svikter under presset, men mange får sin klassebevissthet styrket.

De som svikter kan neppe stå mot presset fra den borgerlige offentlighet og blir nok et manipulasjonsobjekt også i neste omgang. Den partiledelse som skal støtte seg på slike, skal få det travelt med å krype fort nok til høvre.

Ved Sigmund

RAPPORT FRA ET PARTIMØTE

Oppmerksomme lesere av vår kollega "Orientering" vil i avisas mest konsekvente nr., nr. 1 dette år, ha lagt merke til en notis om et partimøte på Trofors i Helgeland. Dette er en rapport fra en som tilhørte mindretallet på dette møtet. Hensikten er å formidle noen erfaringer.

Notisen gir et bra inntrykk av flere sider ved konferansen. Den viser at 3/4 av deltakerne stemte for forslagene om vedtektsendringer - for splittelse og eksklusjoner. Men først og framst gir den en skriftlig selvsyløring av saklighetsnivået blant møtelederne. De meddeler freidig at innledere var "Finn Gustavsen og SUFs formann Sigmund Grønmo". Altså "en sak - to syn"? Betryggende grunnlag for å ta standpunkt? Det er bare å føye til at den ene av "innlederne" fikk nesten to timer (pluss "festtale") til voldsomme utfall mot SUF, tilhengere av Gjessing-linja og partikontoret. SUFs formann var møtt fram som SF-medlem og helgelending, og idet han skulle ta ordet til vanlig 10-minuttsinnlegg, foreslo en vennlig SF-er 30 minutters taletid. - Seinere blei episoden nevnt flere ganger som eksempel på hvor store muligheter SF gir SUFere på sine møter.... Nå er det altså blitt til to innledere!

Det interessante ved møtet faller ellers i tre deler:

1. Finn Gustavsen, 2. Beskyldninger mot fylkesformannen, Øystein Ri, 3. Møteledelsen.

Gustavsen tegna opp et bilde av situasjonen i Oslo som måtte få selv de mest robuste til å fryse på ryggen. Slik bare han kan det, ga han deltakerne et levende inntrykk av masseinnmeldingene fra SUF i Oslo SF, SUF-ledelsens hyklari, da den i høst erklærte seg mot en slik masseinnmelding, SUFs forsøk på å kuppe til seg partiet, Oslo-partiets (i Gustavsens munn: SUF-flertallets) mange "lovbrudd", dets forslag om eksklusjon av "Grorud-laget og meg". Og midt opp i det heile gjentatte henvisninger til SUFs teatergruppe, som har gitt de endelige bevis for SUFs blodige hesikter overfor ledende SFere den dagen revolusjonens klokke slår.-- Innimellom formante han forsamlingen: "vi må avise dem som vil løpe ut og skape sosialisme med mitraljøse."

Derimot hørte en ikke et ord om at SUF-erne meldte seg inn i Oslo SF som svar på at studenter fra Sos. Stud. som aldri

har vært med verken i SF eller SUF, blei masse-rekruttert i den uttrykte hensikt

å splitte SUF.

Ikke et ord om at SUFerne i partilaga i Oslo har stemt primært for folk som er mot splittelse som delegater til landsmøtet, ikke for SUFere som kan "kuppe landsmøtet," Ikke et ord om at flere partilag i Oslo (deriblant Gustavsens lag Grorud) nekter å oppta som medlemmer folk som er tilslutta SUF, i strid med vedtektene og i strid med vedtak i landsstyret. Og det uansett hvordan innmeldinga foregår.

Ikke én konkret henvisning til hvilke vedtekter styret i Oslo-partiet har brutt.

Men Gustavsen nøyde seg ikke med dulgte antydninger og forvrengninger av sann-

heten. Av og til måtte han ty til reine løgnhistorier.

Eksempler:

*Han påsto at Partikontoret (Kopreitan) hadde nekta å ta inn redegjørelser fra sentralstyrets flertall i Partinytt.

*Han påsto at partiformann Løfsnes ikke fikk lov til å se gjennom Partinytt før det gikk ut til laga.

*Han fortalte at 4 sentralstyremedlemmer i SUF hadde uttalt på et møte i jula at SUF ville boykotte stortingsvalget i Oslo, dersom ikke en navngitt, tidligere SUF-leder blei nominert. Alt sammen blank løgn, men framsatt i ei forsamling der ingen av de anklagede var til stede og kunne vise beskyldningene tilbake.

Ellers noen få smakebiter fra Gustavsens argumentasjon: "Jeg kjenner bare ett medlem av SUF i Oslo som er arbeider."

"Gutorm Gjessing - en gammel professor som i alle fall aldri har gjort noe positivt for partiet. "Foruten sitater fra LO-ledelsens avis for å håne SUFs faglige aktivitet, raljering over SUFs nestformann, Tron Øgrims dialekt osv. Resultat: Så grove var karakteristikkene og løgnene at de fleste SFere som var til stede ikke kunne få seg til å tru at det var mulig å komme med så

grove påstander uten at de var sanne.

Særlig ikke av en mann med Gustavsens prestisje. SUF, styret i Oslo SF sto tilbake i et lugubert, halvkriminelt lys.

De "lokale" krefter, møtedirigentene Ivar Brede Lie fra Grane og Nils Voksø fra Hemnes, benyttet med hell den samme taktikken overfor deres spesielle skyteskive, fylkesformannen Øystein Ri, er. Han har nemlig begått den "brudd" å støtte Gjessings initiativ til løsning av motsetningene i partiet. Ri, er hadde foreslått å fordele fylkets landsmøtorepresentasjon reit matematisk på laga, ut fra deres medlemstall. Da dette tallet ennå ikke forelå for en god del lag, blei de lag som hadde håp om representasjon, bedt om å velge delegat for alle tilfelles skyld, slik at det blei mulig å etterkomme partikontorets anmodning om å få de aktuelle navn innen 10/1 av hensyn til utsendelsen av landsmøtedokumentene. I følge de nevnte herrene var den heile og fulle hensikt med denne framgangsmåten å gjøre det mulig for Ri, er og "de som sitter i Oslo og kvasker han ord i øret" å pølle ut alle delegatene fra Nordland i pakt med sine egne politiske sympatier!

Et forslag om å legge årsmøtet i fylket etter landsmøtet, samtidig med nominasjonsmøtet, var selvfølgelig å regne som et uhyrlig politisk overgrep. Ord som "lovbrudd", "vedtekts-

brudd", "ulovlig" svirra gjennom lufta. (I Oslo var som kjent "forbrytelsen" at fylkesstyret foreslo årsmøtet for landsmøtet.)

Blant dem som hardest angrep Ri, er for dette, var Roald Solberg fra Rana, som sjøl måtte innrømme at han i sitt lokallag hadde stemt for en anmodning til fylkesstyret om å avholde årsmøtet på vårparten, av hensyn til den stengte veien over Saltfjellet! Disse "lokale" angrepene var såvidt talentløst iscenesatt, at svært mange av møte-deltakerne reagerte sterkt på dem.

Likevel: Ved sin strøm av insinuasjoner greide de å framstille Ringaker som en "mistenkkelig" person, mistenkt for halvkriminelle tilbøyeligheter.

En annen faktor som bidro til konferansens resultat, var dens opplegg og møteledelsen.

Av Brigt Kr. n.

Eksempel: Like før Ri, er og deltakerne fra Salten måtte dra heim, satte Brede Lie fram mistillitsforslag til Ri, er. Dirigent Voksø skyndte seg å si at forslaget ville bli tatt opp til votering ved møtets slutt. Et krav om å få voteringa mens

Ri, er sjøl og de andre fra Salten var til stede, blei elegant avvist av dirigenten ved henvisning til at det ikke forelå noe slikt forslag!--- Da toget til Salten var gått, forelå forslaget. Deltakerne fra Brønnøy måtte også forlate møtet før votering. Dirigenten fikk gjennom at de skulle få avgi forhåndsstemmer, etter at de hadde erklært seg for mistillit til Ringaker og endringer av partiets vedtekter.

Fra ulike hold blei arrangørene kritisert for at de hadde avsatt heile første dag (minus "festtale") til organisatoriske spørsmål. Kritikken blei avfeid av dirigentene, men da de sammeherrene lanserte sin mistenkeliggjøring av Ri, er blei dette opplegget "meningsfylt" nok.

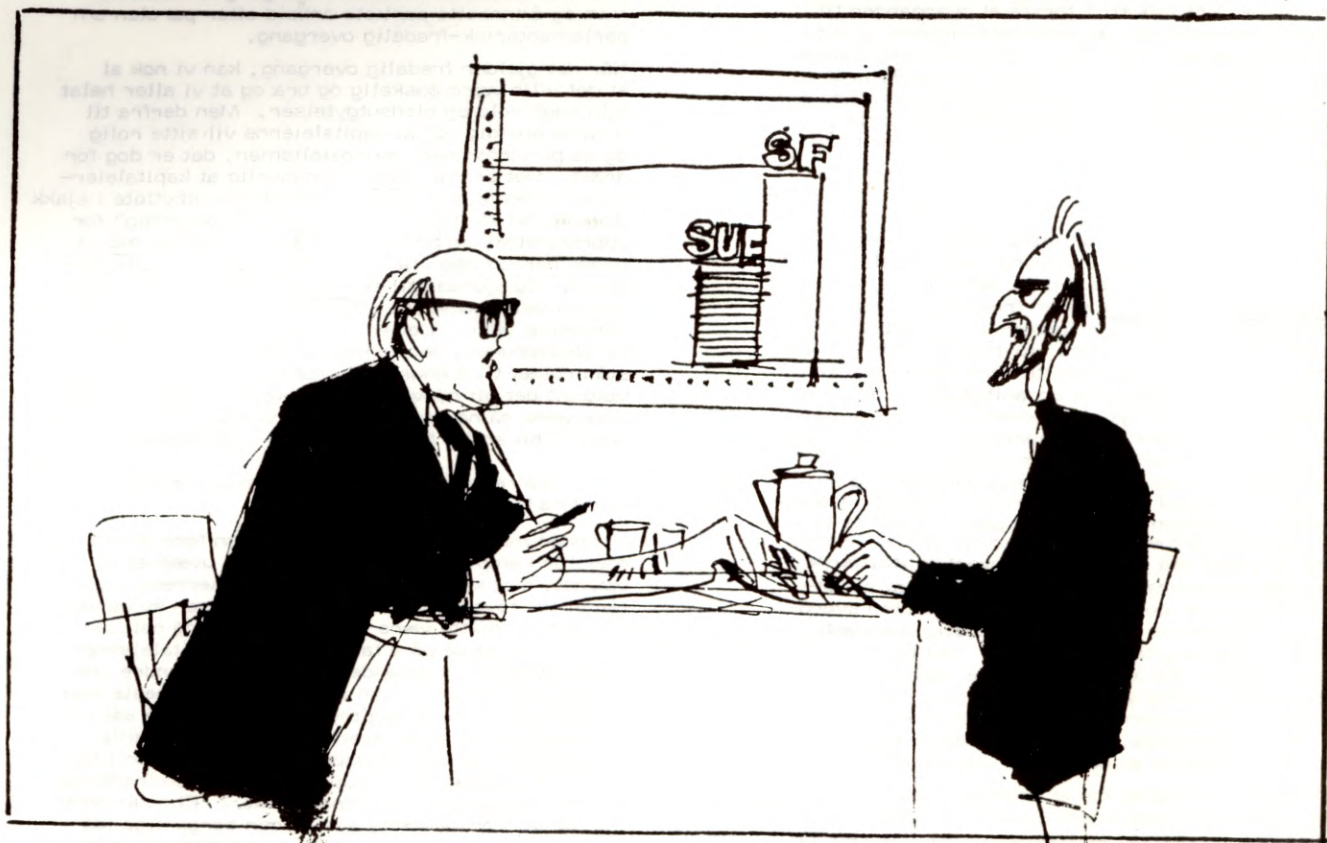
Dette er bare noen smakebiter fra et partimøte i Nordland. Hvor typisk denne taktikken er for høyrefløyens opptreden på andre partimøter, er vanskelig å si. Det foreligger imidlertid tilstrekkelig med opplysninger til å slå fast at deres mål ikke bare er å renske ut enhver fornuftig

diskusjon i SF etter landsmøtet. For å oppnå dette er det nødvendig alt nå å kvele alle tilløp til opplysende og klargjørende politisk debatt i en flom av bakvaskelser, forvrengninger og hysteri. Det er viktig at denne taktikken blir gjort synlig for alle

partimedlemmer. Derfor er det dessverre nødvendig å b bruke tid på slike forhold som her beskrevet.

Brigt Kr. n.

EFFEKTIVT PARTIDEMOKRATI

— Det ser heldigvis ut til at SUF kommer i mindretall på landsmøtet.
— Ja, det hjelper godt å stenge døra for dem ved valgene.

Vår plikt er å stille oss ansvarlig overfor folket. Folket, det er arbeiderklassen og andre utbyttede lag av befolkningen i verden og i Norge. Vår plikt kan ikke være å stille oss ansvarlig overfor utbytterne. Hvis vi hører til arbeiderklassen og andre utbyttede lag, er det en forbrytelse å stille seg ansvarlig overfor utbytterne. Det er ikke bare en forbrytelse å godta utbytternes ideer og idealer, men det er også en forbrytelse å godta utbytternes ideer og idaler. Dette må være slik fordi utbytternes tanker og idealer tjener til å opprettholde utbyttingen, tjener til å passivisere og lure de som er utbyttet, tjener til å avskrekke de utbyttede fra å gå til kamp mot utbytterne.

Mange arbeidere, funksjonærer og andre utbyttede er fullt klar over at de er utbyttet, andre er ikke helt klar over det. En kan nemlig ikke automatisk komme til forståelse av dette. De arbeidere, funksjonærer og andre utbyttede som ikke er fullt klar over at de er utbyttet, er blitt midlertidig lurt av utbytterne sine ideer og idealer. Utbytterne hevder f.eks. alltid at næringslivets beste er alles beste. Dette hevder de selv når de gir folk sparken. Og de hevder det med slik kraft og på så mange måter at det skal litt til å gjennomskue løgnen. I tider med gode konjunkturer får løgnen bedre grobunn enn ellers, da merkes ikke utbyttingen så godt som ellers. Men i vårt økonomiske system, under kapitalismen, kommer alltid de dårlige tider igjen, og de blir etter hvert dårligere og dårligere.

I dårlige tider må arbeids"giverne" presse arbeidere og funksjonærer mer enn før – de må investere i mer automatiske maskiner og derved må de også gi folk sparken. Andre grupper i samfunnet må presses mer enn før. I slike tider oppdager arbeiderne, funksjonærene og de andre utbyttede mye lettere at de er utbyttet, at de er prisgitt et økonomisk system som alltid gagnar kapitaleierne, men som aldri egentlig gagnar dem selv. Det er en slik periode vi nå er på vei inn i.

Noen oppdager at arbeidere, funksjonærene og andre utbyttede ikke kan få varig sikkerhet uten at

arbeiderne, funksjonærene og de andre utbyttede tar makten fra dem som i dag eier og forvalter kapitalen. Dette er også i stadig større grad tilfelle i dag.

Noen viktige spørsmål.

Men problemene er ikke slutt med dette. Det blir også spørsmål om hvordan arbeiderne, funksjonærene og andre utbyttede kan sørge for å få fratatt kapitaleierne makten – og det blir spørsmål om hvordan disse, etter å ha tatt makten fra utbytterne, skal sikre seg mot at utbytterne klarer å ta makten tilbake igjen. Av svaret på disse spørsmålene avhenger svaret på spørsmålet om hva vi må gjøre i dag for å sikre oss at ikke kapitaleierne og deres eventuelle hjelpere skal kunne komme til makten igjen.

Årsaken til at disse spørsmålene er så viktige her og nå, er at svarene på disse spørsmålene er bestemmende for det ideologiske, politiske og organisatoriske arbeid i dag. Hvis vi satser på at arbeiderklassen og andre utbyttede kan ta makten på fredelig vis, hvis vi satser på at utbytterne (de som eier og forvalter kapitalen) og deres hjelpere ikke vil bruke vold for å beholde sine maktposisjoner og for å kunne fortsette å utbytte – hvis vi satser på dette, så vil vårt nåværende ideologiske, politiske og organisatoriske arbeid bli helt annerledes enn hvis vi satser på at utbytterne vil forsvare sin utbytting med nebb og klør og alle de midler de har til sin rådighet. Hvis vi satser utelukkende på en fredelig overgang til sosialismen, behøver vi ikke et skolerings- og oppdragsarbeid for å få flest mulig til å forstå at det kan bli nødvendig med bruk av vold. Vi behøver heller ikke politisk arbeid for å få folk til å forstå at overgangen til sosialisme avhenger av arbeiderklassens vilje til å sette makt bak sine krav – om nødvendig våpenmakt. Og vi behøver ikke ha en fast oppførmret og svært handlekraftig organisasjon som kan klare en overgang fra fredelige arbeidsformer til andre former for politisk arbeid i forbindelse med kampen for sosialismen.

Er kapitalismen snill?

Det første spørsmålet er altså: Kan vi være helt sikre på at utbytterne vil overgi seg frivillig? Hvis der er den minste tvil på dette punkt, kan vi ikke satse utelukkende på en fredelig overgang til sosialismen. Da må vi forberede oss selv, arbeiderklassen og de andre utbyttede på det som kan komme, og vi må da innrette vårt arbeid på det ideologiske, politiske og organisatoriske område etter dette. Hvis det eksisterer bare skyggen av tvil når det gjelder dette spørsmål, er det en forbrytelse mot arbeiderklassen og de utbyttede å satse utelukkende på en fredelig overgang og å drive sitt arbeid etter parolen om en fredelig overgang til sosialismen. Hvis et parti satser på dette, vil nemlig partiet, arbeiderklassen og de andre utbyttede stå forsvarsløse overfor utbytternes maktapparat dersom disse nekter å oppgi sin utbytting og sine posisjoner og sin makt uten sverdslag. Å satse på parolen om fredelig overgang, betyr å låse seg fast i et dogme. Det betyr at man ser bort fra at historien ikke oppfører seg slik som vi kunne ønske. Det betyr at forsøket på å innføre sosialismen kan ende i en massakrering av de forsvarsløse, "fredelige" utbyttede, altså i det helt motsatte av det en var ute etter.

Er der så en sjanse for at kapitaleierne vil komme til å bruke sine maktmidler, når folket av utviklingen i systemet er tvunget til å reise seg for å ta makten? Er der en ørliten sjanse for at dette kan skje? Hvis der er en ørliten sjanse, kan vi ikke satse utelukkende på den fredelige overgangen. Hva viser historien oss om hvordan utbytterne handler når de utbyttede er tvunget til å reise hodet og kjempe for levelige vilkår? Pleier da utbytterne å si: "Værsgod kjære utbyttede, bare kom og overta alt mitt"? Nei, vi vet så utmerket godt at dette er ønsketeking og velmenende fantasi.

Det som ligger bak parolen om fredelig overgang er opportunisme: dvs at en på et tidspunkt med forholdsvise bra konjunktur tenker som så – hvis vi sier at sosialismen bare kan gjennomføres ved at vi er fullt forberedt på å bruke vold, så vil ikke folk stemme på oss ved neste valg. Parolen om fredelig overgang er ikke noe annet enn en uredelighet for å oppnå flest mulig stemmer på på kortest mulig tid og med minst mulig arbeid ute blant folk for å undersøke, analysere, propagandere og organisere. En velger å se bort fra at arbeidet for sosialismen er et seigt slit på alle felter. Det er ikke noen tilfeldighet at SFs arbeidsprogram kan sammenlignes med en ønskeliste. En faller også tilbake til å forsvare en av utbytternes kjæreste ideer, nemlig den at de utbyttede for all del ikke må tenke på å bruke vold. Utbytterne sprer denne ideen fordi de vet at de kan sitte trygt i sadlen dersom de utbyttede ikke har noe å stille opp mot arbeiderklassen.

utbyttede ikke har noe å stille opp mot utbytternes maktapparat i en trengt situasjon. Det er derfor en forbrytelse mot arbeiderklassen å arbeide etter parolen om fredelig overgang til sosialismen.

Parlamentarismen, altså ideen om at sosialismen kan innføres ved flertallsvedtak i Stortinget er bare en variant av ideen om fredelig overgang. Spørsmålet er: Hva vil de som eier og disponerer kapital gjøre dersom de mener at et stortingsvedtak truer deres makt? Eller: Hva vil skje i Norge dersom det ble klart at sosialismen var i ferd med å vinne fram? Hvordan ville militærvesenet, NATO, bli brukt i en slik situasjon? Hvorfor eksisterer Promethevs-planen?

OM DE SENTRALE PUNKTER

Av Terje W

Hvis vi etter en gjennomgåelse av historiske erfaringer og foreliggende muligheter kommer til at der er den minste sjanse for at utbytterne kan sette inn sitt maktapparat for å hindre at arbeiderklassen og de utbyttede tar makten, så er det en forbrytelse mot disse å legge ensidig vekt på muligheten av en parlamentarisk overgang til sosialismen og å innrette partiets arbeid etter parolen om parlamentarisk-fredelig overgang.

Når det gjelder fredelig overgang, kan vi nok si at det ville være ønskelig og bra og at vi aller helst vil unngå vold og blodsutgytelser. Men derfra til å satse ensidig på at kapitaleierne vil sitte rolig og se på innføringen av sosialismen, det er dog for drøyt. Det er nok svært sannsynlig at kapitaleierne vil bruke alle midler til å holde de utbyttede i sjakk dersom det skulle vise seg å være "nødvendig" for opprettholdelsen av "ro og orden". Derfor må vi bygge partiet opp slik at det kan takle en slik situasjon. Og sjansen til en virkelig fredelig overgang den vil vel faktisk øke ettersom arbeiderklassens kampevne øker. Det er jo ikke vi som er årsaken til voldsbruken, det er kapitalistene. Jo bedre vi står rustet til å knuse utbytternes vold desto mindre vold vil det bli nødvendig å bruke. Vi må ihvertfall ikke være så naive at vi tror at vi kan få kapitaleierne til å bli snille bare vi trekker i lammepelsen.

Om nødvendigheten av demokratisk sentralisme.

Hvordan må det partiet være som kan føre alle former for kamp, både legal og illegal, uvæpnet og væpnet, mot kapitaleierne. (For sikkerhets skyld får vi vel føye til at hele den første fasen av denne kampen vil måtte være stort sett legal og helt uvæpnet. Å satse på å ta makten fra kapitaleierne før storparten av arbeiderklassen og de andre utbyttede er overbevist om at dette er den eneste muligheten til å skaffe seg trygghet og levelige kår, vil være ren og skjær eventyrpolitikk. Det ville uvilkårlig på et tidlig tidspunkt lede til nesten like store tilbakeslag for sosialismen som den fredelige veien vil lede til på litt lengre sikt.) Et slikt parti må for det første kunne avvise den borgerlige ideologien, dvs de ideer og tanker som tjener kapitaleierne. Denne ideologien brukes nemlig utelukkende for å sikre utbytternes stilling. For det andre må partiet drive en politikk som samsvarer med de konkrete forhold der partiet arbeider, og partiet må ha inngående kunnskaper om arbeiderbevegelsens historie for å unngå de verste tabber, som er blitt begått før. For det tredje må partiet være organisert slik at det kan handle raskt og riktig i enhver situasjon.

Dette betyr at der innen partiet må være enighet om alle vesentlige saker, og en slik enighet kan ikke oppnås uten et utstrakt demokrati og en dyptgripende debatt om alle problemer. Hvis den ideologiske strid innen partiet dør ut eller blir kvalt, vil partiet ganske snart degenerere til et uegnet redskap for arbeiderklassens frigjøring.

Men den enighet som oppnås gjennom en dyptgripende debatt blir ufruktbar dersom ikke partiet kan ta entydige beslutninger som hele partiet må følge. Årsaken til at et parti kan komme til enighet om de fleste ting, er at partiet bare representerer en klasse og at alle innen denne klassen, dvs. arbeiderklassen, har de samme grunnleggende interesser. (Videre blir partiet også talsmann for andre utbyttede grupper i samfunnet fordi disse svært ofte har felles interesser med arbeiderklassen. Dette gjelder f.eks. småbønder og fiskere.)

Organiseringen av et parti på denne måten, både med demokrati og sentral ledelse, har i marxistisk språkbruk fått navnet demokratisk sentralisme.

Den som har nyttet demokratisk sentralisme med størst hell i et folks frigjøringskamp og i det partiet som ledet folkets kamp, er Mao Tse-tung. Han beskriver den demokratiske sentralismen slik: I folkets rekke er demokrati i samsvar med sentralisme og frihet med disiplin. Det er de to motsetningene innen en eneste enhet, som er både motstridende og enhetlig, og vi må ikke ensidig legge vekt på det ene og fornekte det andre. I folkets rekke kan vi ikke unnvære frihet, men vi kan heller ikke unnvære disiplin. Vi kan ikke unnvære demokrati, men heller ikke sentralisme. Det er

denne enhet mellom demokrati og sentralisme, mellom frihet og disiplin, som utgjør vår demokratiske sentralisme. I dette systemet nyter folket godt av et utstrakt demokrati og frihet, men samtidig må det holde seg innen den sosialistiske disiplinens grenser. — Om den riktige behandlingen av motsigelser i folket. (27. februar 1957). — Videre må vi huske på følgende når vi snakker om demokratisk sentralisme: Det vi alltid tar som utgangspunkt, er at vi av hele vårt hjerte og med alle våre tanker må tjene folket, at vi aldri på noe tidspunkt – ikke ett eneste minutt – må fjerne oss fra massene, at vi i alle stykker må la oss lede av folkets interesser og ikke av egeninteresser eller gruppeinteresser, at vi bærer det fulle ansvaret overfor folket så vel som overfor partiets ledende organer. — "Om koalisjonsregjeringen" (24. april 1945). — Og det må sees i nøye sammenheng med at partiet er et parti for en klasse der alle har de samme grunnleggende interesser.

Faren ved demokratisk sentralisme.

Selvfølgelig er der faren forbundet med en slik organiseringsform. Den første faren er at demokratiet tar overhånd slik at partiet ikke kan føre fram enhetlige aksjoner. Dette vil skje dersom folkene i partiet tar mer hensyn til sine egne interesser enn til arbeiderklassens og partiets interesser. Og det vil skje dersom folkene i partiet tar mer hensyn til

gruppeinteresser enn til arbeiderklassens interesser.

Hvis vi ser nøye på slike superdemokrater, finner vi ut at de i virkeligheten svekker arbeiderklassens kamp ved å splitte opp kreftene. De følger derved en borgerlig tankegang. For det er bare utbytterne som tjener på at partiet og arbeiderklassen står splittet. (Her må vi også føye til at det ikke er nok at arbeiderklassen står samlet, den må også stå samlet på en riktig linje. Hvis den står samlet om f.eks. den fredelige overgangen så hjelper det ikke, fordi utbytterne da kan bruke sitt voldsapparat til å slå ned arbeidernes kamp og holde arbeiderne i sjakk i en spent situasjon.)

Den andre faren ved den demokratiske sentralismen er at sentralismen kan ta overhånd slik at demokratiet blir kvalt. Dette vil skje dersom ledelsen ikke tar seg av folkets interesser, men borgerskapets og sine egne privatinteresser. Kort sagt – med en gang borgerskapets ideologi ikke blir bekjempet hensynsløst innen partiet – vil faren for superdemokratisme og supersentralisme oppstå. Hvis ikke medlemmene i partiet vurderer alle sine tanker og handlinger ut fra om de gagnar arbeiderklassen og de andre utbyttede, så vil disse avvikene fra en riktig demokratisk sentralisme oppstå.

OM Å GI EN VISS MANN

LILLEFINGEREN.

Av Kjell By

Årsaken til at det er så viktig at partiet har både demokrati og en fast ledelse, er at det er det eneste som kan skape handlekraftig enhet under de mest skiftende forhold. Og et parti kan aldri forene hele arbeiderklassen og alle de andre utbyttere dersom den handlekraftige enheten i partiet mangler. Og uten enhet i hele folket mot utbytterne, har vi ingen sjangse til å klare å styrte dem. En av grunnlovene i arbeiderbevegelsens kamp er enhet. Men som før nevnt, ikke enhet om hva som helst, men om det som på kortere og lengre sikt tjener arbeiderklassen og hele folket.

Om proletariats diktatur.

Det er også et annet problem vi må ta hensyn til når vi skal bygge opp et arbeiderklassens parti i dag: Hvordan skal vi kunne sikre oss at ikke de tidligere kapitaliere gjør "come-back" etterat folket har tatt makten under ledelse av arbeiderklassen og arbeiderklassens parti? Kan vi vente at de tidligere utbytterne skal sitte rolig og se på at folket skalter og valter med "deres" kapital? Det ville være ønsketenkning å tro noe slikt. Alle steder der det har vært gjort revolusjon vet vi at de gamle utbytterne har gjort det de kunne for å styrte arbeiderstyret og folkestyret. De har ført kamp både på det økonomiske, politiske og ideologiske område. I Sovjet og i de andre øst-europeiske land har de vunnet en midlertidig seier, mens folket i Kina har sikret sin makt ved at de tidligere utbyttere har tatt i bruk flere nye metoder. Disse har vist seg i kulturrevolusjonen som bl.a. var verdens hittil største debatt der så å si hele det kinesiske folk var med.

Spørsmålet er altså hvordan folket skal sikre seg at landet forblir sosialistisk. I en slik situasjon kan vi opplagt ikke tillate at de tidligere utbyttere får fritt spill til å gjenopprette kapitalismen. Hvis vi da satser på å gi de tidligere utbyttere frie hender, vil det være å bedra hele folket som har kjempet fram sosialismen under partiets ledelse. Det er rett og slett partiets plikt – ikke bare å få innført sosialismen – men også å sikre at ikke kapitalismen gjenopprettes. Å gjøre dette kalles i marxistisk-leninistisk språkbruk å utøve proletariats demokratiske diktatur. Mao Tse-tung er den som forklarer dette begrepet best av de marxistiske teoretikere og praktikere. – "Dere er diktatoriske". Mine ærede herrer – dere har rett, det er nettopp hva vi er. All erfaring som det kinesiske folket har samlet opp gjennom mange tiår, lærer oss at vi må tvinge gjennom folkets demokratiske diktatur, det vil si ta fra de reaksjonære retten til å tale og la bare folket ha denne retten. Hvem er folket? På det nåværende trinn i Kina er det arbeiderklassen, bøndene, småborgerskapet i byene og det nasjonale borgerskap. Disse klassene under ledelse av arbeiderklassen og det kommunistiske parti, slutter seg sammen for å danne sin egen stat og velge sin egen regjering. De tvinger gjennom diktaturet overfor imperialismens lakeier – godseierklassen og byråkratsborgerskapet og overfor de som representerer disse klassene, de Kuomintang-reaksjonære og deres medskyldige – holder dem nede, tillater dem bare å oppføre seg anstendig og ikke uregjerlig i ord og handling. Hvis de taler og handler uskyldig, vil de prompte bli stoppet og straffet. Demokratiet praktiseres innen folkets rekke, og de har talefrihet, retten til å holde møter og slutte seg sammen i foreninger osv. Stemmeretten tilhører bare folket, ikke de reaksjonære. Kombineringen av disse to aspektene, demokrati for folket og diktatur over de reaksjonære, er folkets demokratiske diktatur. Hvorfor er det slik sakene må gjøres? Grunnen er helt klar for enhver. Hvis sakene ikke ble gjort på denne måten, ville revolusjonen gjøre feilslag, folket ville måtte ta styten, landet ville bli erobret. — Om folkets demokratiske diktatur. (30. juni 1949).—

Om det borgerlige diktatur som vi lever under i dag og om proletariats diktatur sier Lenin: Formene for den borgerlige stat er uhyre forskjellige, men dens vesen er det samme: alle disse statene, uansett hvilken form de har, er på det ene eller andre vis, men i siste instans ubetinget borgerskapets diktatur. Overgangen fra kapitalismen til kommunismen må selvsagt frambringe en veldig rikdom og mangfoldighet av politiske former, men kjernen i saken er og forblir ubetinget det samme: proletariats diktatur.— Disse sitatene er selvfølgelig ikke tatt med fordi de skal bevise noe. De er tatt med for å vise at arbeiderbevegelsens største teoretikere og praktikere har funnet visse løsninger på disse spørsmålene. Og de er tatt med for å vise at løsningene deres har gitt resultater i praktisk arbeid for sosialismen andre steder. Dessuten går det fram av det vi har sagt før at det Mao og Lenin sier om disse sakene ikke er til å komme utenom.

Vi får håpe at denne artikkel kan rydde unna en del av de misforståelser som i dag forekommer når det gjelder de omdiskuterte begrepene demokratisk sentralisme og proletariats diktatur. Når vi bestemmer oss for hvordan vi skal stille oss i striden mellom tilhengere og motstandere av det disse begrep står for skal vi bare huske på en ting. – Vår plikt er å stille oss ansvarlige overfor folket. – Her gjelder det ikke forsåvidt SF eller SUF, her er det spørsmål om hva som gagner arbeiderklassen og de andre utbyttere på kortere og lengre sikt.

Terje Wa
Bergen SF.

SKAL SF GJØRES AVHENGIG AV BORGERSTATENS Penger?

Aksjonen i Venstrepressen mot SOR og den i Orientering mot finansieringa av Venstre tjener begge det samme formål: Å skandalisere de nåværende ordninger for partifinansiering. Orientering sørget for å vise hvordan skipsredere og industriherrer med hjelp av sine pengesekker skaffer seg dominerende innflytelse, mens Dagbladet tok seg av det enda mer mistenkelige; at folk skolerer seg politisk og får statsstøtte til lærerlønn som så blir gitt til parti og ungdomsorganisasjon, dvs. at partimedlemmene ved sin egen studieaktivitet finansierer politisk arbeid. Bakgrunnen for begge disse aksjonene er etter alt å dømme at det skal skapes en opinion som stiller seg positiv til statsstøtteordning for partiene. Hvordan skal vi som sosialister stille oss til partistøtte fra det offentlige?

PARTIFINANSIERING OVER STATSUDSJEET?

1. Det er skattebetalernes penger

som på denne måten skal finansiere de politiske partier. Det beløp som er antydnet, ca. 10 mill. kroner, er selvsagt for småpenger å regne, sammenlignet med en rekke andre poster på statsbudsjettet. Ikke desto mindre mener jeg at vi for å gå inn for en slik uttelling fra skattebetalerne må vurdere hvordan deres penger blir anvendt.

2. 9,5 millioner kroner til borgerlig propaganda - 0,5 millioner kroner til sosialistisk

Det er ennå for tidlig å si hvordan pengestøtten vil bli fordelt. Likt beløp til alle partier synes helt urealistisk, trolig blir det heller ikke slik at et bestemt grunnbeløp deles likt. Mest sannsynlig skjer fordelingen a) i beste fall etter velgertilslutning, b) i dårligste fall etter representasjon i Stortinget.

Selv etter heldigste fordeling vil altså i dagens situasjon 92,5 til 95 % gå til borgerlig propaganda. Om det er Høyres eller DNAs propaganda som er mest skadelig for arbeiderklassen, kan enhver her ha sin egen oppfatning om, men i hvert fall vil bare maksimalt 5 til 7 % gå til sosialistisk arbeid. Er dette en fornuftig anvendelse av arbeidsfolks penger? Det er underlig at det blant sosialister kan finnes mer enn en oppfatning om dette.

3. Fastlåsing av partistrukturen

Partistrukturen avspeiler i dag det borgerlige samfunn vi lever i. Et system med store pengebidrag til partiene vil tjene til å fastlåse den eksisterende partistruktur. Partioorganisasjoner som er moden for den historiske skraphaug og eventuelt holder på å sjøldau av mangel på aktivitet, vil på denne måten bli holdt kunstig i live ved transplantasjon av skattebetalernes penger.

Hadde denne ordningen trådt i kraft før 1961 ville SF muligens aldri nådd ut over fosterstadiet. Systemet virker altså konserverende for enhver form for foreldet partistruktur.

4. Avhengighet av den borgerstaten som skal bekjempes.

Menne eksempler i den seinere tid burde ha lært oss at det skal sterk rygggrad til for å basere sin aktivitet på støtte fra organisasjoner og institusjoner etc. som vi egentlig er satt til å bekjempe. Kan vi ikke lære noe av hvordan det er gått med organisasjoner/institusjoner som er satt til å bekjempe borgerlig ideologi, med offentlig støtte. De er selvsagt blitt presset opp i valgssituasjoner – enten å bøye av eller å miste statsstøtten.

Om vi skulle være politisk/ideologisk sterke nok til å tåle en finansiering av den borgerlige staten som det er vår fremste oppgave å bekjempe, uten å slå av på våre politiske siktemål, gjenstår en annen og enda sterkere fare. Hvis og/eller når vi virkelig blir farlige for den borgerlige stat – er det da ikke rimelig å anta at den vil finne de nødvendige påskudd til å trekke hele statsstøtten tilbake? Selvsagt. Hvis vi oppfyller vår misjon som sosialistisk parti er det altså bare i en overgangstid hvor vi er relativt ufarlige for borgerskapet at vi kan oppnå denne støtten.

Og hva vil skje med et parti som er vant til å leve sorgløst på skattebetalernes penger når så å si hele finansieringsgrunnlaget blir revet bort? – Og dette kanskje på et helt avgjørende tidspunkt i partiets historie? Det står enhver fritt å gjette, men med et visst kjennskap til politisk og organisatorisk arbeid tror jeg neppe det finnes mer enn ett svar på disse spørsmålene.

5. Hva mener så de som skal betale regninga?

Jeg tilhører ikke dem som har størst respekt for gallup eller folkemening – i den forstand at det er vår oppgave å føye oss for eksempelvis det faktum at det er flertall for NATO (selv innenfor SFs velgerkorps!). Men jeg anser det som en styrke hvis det eksisterer et flertall av folket som er enig i vårt syn, og det er det sannelig ikke ofte det gjør. Hovedsaken er imidlertid ikke hva "folk" eventuelt er manipulert til å mene, men hva som er riktig, sett fra et sosialistisk synspunkt.

Når jeg ut fra et sosialistisk synspunkt er kommet fram til at det byr på særdeles mange betenkeligheter å gå inn for partifinansiering over statsbudsjettet, er det derfor en styrke å vite at et overveldende flertall av det norske folket deler dette syn. Her er en sak, hvor SF med et sosialistisk synspunkt, kunne markere seg i forhold til de andre partiene, samtidig som vi klart står på folkeflertallets syn. Det er stor synd å forspille slike sjanser til å hevde et syn som både er sosialistisk og i pakt med folkeflertallet.

6. Et subsidiært syn.

Uansett hva SF mener er det vel riktig å regne med at statsstøtteordninga blir vedtatt. Hva da? Skal vi si nei takk? Sjølsagt ikke! Det bedrer da ikke saka det spor om borgerskapets ideologer får 100 % av beløpet.

Men en forutsetning må være klar før vi er med og mottar vår beskjedne andel av pengesekken. Vi må sikre oss mot at vi blir avhengige av en støtte som fullt ut kontrolleres av borgerskapet, og dermed blir gjort ufarlige. Mest mulig av disse midlene må derfor settes av til investeringsformål – slike ting som hus, trykkermaskiner etc. Og medlemmene må ikke venns av med å ha ansvaret med partiets daglige drift, slik at vi kan bli slått over ende med borgerlige stortingsvedtak på et seinere tidspunkt. Men først burde vi være talsmenn for de arbeidsfolk og skattebetalere som ikke liker å finansiere en aktivitet som for noen og nitti prosents vedkommende vil vende seg mot arbeiderklassens interesser.

Til slutt et tankekors. – Hvordan kan vi for ettertiden opprettholde vår sterke sympati for de fagorganiserte hvis midler mot deres vilje går til DNA, hvis vi nå skal gå inn for en ordning hvor arbeidsfolks midler skal brukes av DNA, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Høyre???

Kjell B.

Distrikts POLITIKKEN

Jeg frykter for at SF er i ferd med å legge opp til en distriktspolitikk som består i at vi tilbyr utkantungdommen en tilværelse og politikk som utkantungdommen ikke vil ha.

Vi har dessverre bare med to utkast å gjøre, ett ekspertutkast og ett jeg vil kalle et slagordutkast. Bygstad har satt denne saken helt på spissen. Han forlanger en klar avstemning – ja eller nei. Hans krav om redigering spiller ingen vesentlig rolle, fordi det skal redigeres i samsvar med det som er lagt fram.

Jeg vil finne det ytterst uheldig om noen av de framlagte forslagene vedtas. Men jeg tror det er muligheter for å arbeide seg fram til et alternativ. Men slik som problemstillingen er stilt, må det vel bli en avstemning, og da har selvfølgelig ikke ekspertene noe de skulle ha sagt. For eksperter, folk med faglig innsikt, har snart ikke rett til å tale i dette partiet.

Jeg skulle ønske at dette ikke ble vedtatt. Jeg tror at dette ikke på noen måte er utarbeidet slik det burde være, og jeg tror at det viktigste mangler. Det vil jeg til slutt få lov til å gjenta – nemlig en klargjøring om det er riktig dette utkantsamfunnet som SFs flertall tydeligvis synes å ville pådytte utkantungdommen.

Finn Gustavsen på landsmøtet
15. mai 1967, stenografisk referat.

For distriktsprogrammet:

Kjell B. I, t.v. og Svein Jo

Svar

Svar til Fekjær og Fritz Nilsen.
Av Anders M. Andersen.
Nekta plass i Orientering.

MOT KLØYVING.

Overgangen til sosialisme må vera sjølve hovud-spørsmålet for alle sosialistar i Noreg. Dette er eit vanskeleg spørsmål. SF har til denne dag gått utanom det. Vi kan ikkje seia anna, så optimistisk og overflatisk programmet er på dette hovudpunktet. Spørsmålet har heller ikkje vore nemnande diskutert i partiet. Den nye SUF-plattformen har ein teori om vegen til sosialisme, om staten og revolusjonen. Her er ei utfordring til SF, ei utfordring til teoretisk og strategisk debatt. Ingen ting burde vera meir naturleg no enn grundig indre ordskifte.

Men nokre framstående folk i partiet ser SUF-plattformen som eit åtak, nærast som eit personleg åtak, tykkjast det. Partiformannen uttalar seg til Høyres Pressekontor på ein slik måte at ein skulle tru kløyvinga av SF var eit faktum. I Orientering blir det i nummer etter nummer mobilisert til motstand mot SUF-lina og venstrefløyen i partiet, hovudstups og hektisk. Mykje blir sagt om SUF, mindre om sjølve spørsmåla, og minst av alt blir det gjeve argument for den gamle lina, som visst er heva over debatt.

Fleire stader i kvart nummer er kjende partikameratar som står på SUF si side blitt hengde ut og utsette for åtak, for dei har fått høve til å gjera greie for kva dei sjølve meiner. Fritz Nilsen skriv at dei er i "en uholdbar situasjon". Etter å ha slått fast at "SUF og drabantene Andersen-Bygstad-Johansen utvilsomt ikke vil ligge på latsida i tida framover", meiner Hans Olav Fekjær til motstand utan å gå inn på spørsmåla det er usemje om. Teoriane om staten og klassane feier han flott vekk med ein dødsattest utan grunngeving.

Kva er dette for noko? Kan slikt kallast for "avklåring"? Stoda no er kritisk, og dette opplegget vil kunna føra til kløyving av partiet. Så alvorleg er situasjonen. Slike åtak vil provosera fram eit brot med venstrefløyen nokså snart. Denne katastrofelina har alt gjort ein god del skade. Det vi no snart må få er ein skikkeleg debatt med argumentasjon. Landsstyret må på møtet den 12. og 13. oktober ta klårt avstand frå den lina høgrefløyen har lagt opp, og som nokså sikkert vil føra til at rørsle blir sprengd før medlemene får høve til å studera spørsmåla og kan ta standpunkt på grunnlag av det.

7.oktober 1968 Anders M. Andersen.

Svar til Cordtsen og Hølmekbakk

Sendt til Orientering.

Skrivet mitt der eg sa ifrå at eg gjekk av som redaksjonssekretær har fått eit langt svar av Sigbjørn Hølmekbakk og Kjell Cordtsen i Orientering. Dei finn "denne oppsigelsen en smule overflødig, i det Anders M. Andersen og Tore Linne Eriksen i styremøte den 6/1 ble oppsagt ved prøvetidens utløp den 1. feb. i år." Til dette er å merka at oppseiinga heller ikkje var turvande, for vi var ikkje tilsette lenger enn fram til generalforsamlinga i februar. Det var heller ikkje ei oppseiing eg leverte i brevet mitt, men ei kunn-gjering om at eg gjekk på dagen. Når eg gjorde det, tykkjer eg ikkje det var "overflødig" å koma med ei grunngeving.

Eg viste då til nr.1 for i år, som for størsteparten var lagt opp som eit propagandanummer for den såkalla "aksjon 69" og inneheldt mange åtak på partikameratar med hets og forvrengningar og forfalskningar. Cordtsen og Hølmekbakk nemner at oppropet med "4 krav til landsmøtet" hadde fått så stor oppslutnad og at det er det eg må ha oppfatta som hets. Andre ting kunne det visst ikkje vere. Dette oppropet, med sine feil og forfalskningar, med ei lang rekke personar førde opp to gonger, med underskrivarar førde opp som lagstormenn, fylkesformenn og landsstyre-representantar utan å vera det, og med underskrivarar som ikkje er medlemmer av partiet, er ei sak for seg. Det var midtsidene, der Gustavsen og Berge Furre uttala seg, og artiklane av Furre, Hartveit, Evensen og Cordtsen som gjekk langt over streken. Her var det både hets, forvrengningar og usanne påstandar.

Hølmekbakk og Cordtsen skriv at dei har opna avisa for innlegg mot det synet dei sjølve står for, og det er til ei viss grad rett. Eg har heller ikkje påstått at det ikkje er teke inn innlegg. Men bladet har like fullt sabotert ordskiftet om prinsipielle og omstridde spørsmål, og her er det ikkje spørsmål om å sleppa til eit og anna innlegg.

Kva med dei svara på artiklar av Dag Østerberg som ikkje er tekne inn? Kva med artikkelen av Kjell Bygstad, som han leverte i oktober, og som det vart prenta to delar av like før jul, men som enno ikkje er fullført, etter å vera hoppa over i tre nummer? Kva med innlegget til Ottar Brox? Kva med Svein Johansen, som skreiv ein artikkel i "Radikal debatt" om prinsipielle spørsmål, som Per Maurseth svarte på på baksida i nummeret etter, den 2. november, men som Svein så ikkje fekk svara på? Eg kunne rekna opp mykje meir, men stoggar her. Og redaktør Cordtsen driv i bladet sitt og skriv om "meningstvang". Eitt og anna innlegget frå venstrefløyen får koma inn, så skal lesarane tru at ordet er fritt, men ordskiftet er blitt sabotert.

Dei to skriv i svaret sitt om kva "styret og redaksjonen" har vore fornøgdde og ikkje fornøgdde med når det gjeld min innsats. Kritikken deira blir her sett fram for fyrste gong, og dei to har skrive det utan å spørja styret.

Til slutt vil Cordtsen og Hølmekbakk gjera det "helt krystallklart" at ingen ingen vil bli kasta ut av partiet.

MAKTA

Bort med SUF

Fra redgjørelsen "SUF vil ha"makta" iOppsal/Østensjø SF."

..."Vi finner det særdeles uheldig at SUF's ledelse ut fra sitt minime kjennskap til norsk arbeidsliv forsøker å vinne gehør blant arbeidsfolk ved helt ukritisk å motsette seg rasjonelle arbeidsmetoder, skiftarbeid osv, og ved å overdimensjonere enkelte ulemper som strukturrasjonaliseringa fører med seg.

De fleste norske arbeidere er klar over at konkurransen med utlandet ikke bare er et kapitalistisk påfunn, men en realitet knyttet til vår levestandard. Vi må konkurrere på det utenlandske marked for å få solgt våre produkter. Vi må omstille produksjonen fra variert produksjon for et begrenset norsk marked til konsentrert produksjon for et verdensmarked. Av dette følger at sammenslåing av bedrifter, felles salgs-kontorer, forbedret teknikk og bedre utnyttelse av arbeidskraft og råstoffer er blitt tvingende nødvendig."

..."SUF's foreløbige linje i disse spørsmålene inneærer- om det skulle lykkes å få noen med på dem - en bevisst sabotasje av norsk næringsliv. En uungælig konsekvens må være at landet vårt vil bli liggende i en økonomisk bakevje, en tilstand som igjen vil gi grobunn for misnøye og kaos. Det er denne "revolusjonære situasjon" lederne i SUF tilstreber - ikke ved åpent å gi uttrykk for hva de egentlig vil oppnå, men ved å prøve å vinne popularitet på arbeidsplassene på "stemplingsklokke-planet" eller ved et påtatt simpelt språkbruk.

Vi tror ikke på denne veien til sosialismen.

....Mer enn noe annet uttrykker denne holdningen mangel på solidaritet med og respekt for arbeiderne i vårt land. Denne samme mangel på sosialistisk holdning og praksis som preger forsøkene på å vinne "makta" i SF gjennom kupp-forsøk.

6/1 -69

Styret i Oppsal/Østensjø SF.

JUBILEUM

I år skal det feires et rundt jubileum som neppe blir særlig påaktet. Til våren er det nemlig 10 år siden Arbeiderpartiets Studentlag (A-stud) ble stiftet ved Universitetet i Oslo. Bakgrunnen for dette laget har vel gått i glemmeboken for de fleste, så det kan være nyttig å friske på hukommelsen.

Sosialistisk Studentlag var i etterkrigstiden Arbeiderpartiets studentorganisasjon. Det var et meget lojalt lag og sto trygt på DNAs prinsipielle grunnlag og arbeidet for det. Mot slutten av 50-årene utviklet det seg imidlertid til et sentrum for kritikk av moderpartiets politikk og i dette fikk det medhold fra en rekke medlemmer i selve DNA.

Våren 1959 stilte partiledelsen ultimatum til Sosialistisk Studentlag om at det vendte tilbake til DNAs grunnsyn og slutte leflingen med kommunister og den slags folk. Med overveldende flertall avviste medlemmene dette og dermed hadde Sos-stud "satt seg selv utenfor" som det het i Håkon Lies språkbruk. Det var nye fint folk med i Sos-stud på den tiden: Berge Furre, Torild Skard, Per Maurseth, Georg Johannesen, Per Aavatsmark osv.

Etter at partiledelsen på denne måten hadde tatt seg av ungdommen, kunne den i ro og mak konsentrere seg om de venstreorienterte i DNA. To år seinere kom eksklusjonene Gustavsen, Løfsnes osv. Og så ble det SF av det. Litt raskt kanskje, men det var jo valg det året. Resten kjenner sikkert de fleste.

Men det var dette med A-stud. DNA måtte jo ha en studentorganisasjon for den ungdommen som sto på "partiets prinsipielle grunnsyn og ville arbeide for det" og som ikke lenger kunne gjøre dette i Sos-stud. Så Håkon Lie samlet sammen 12-13 barn av framtreddende partifolk og stiftet Arbeiderpartiets Studentlag for dem.

Dette laget har nå eksistert i snart ti år og har vel noen flere medlemmer enn ved starten. En merker ikke så mye til det, med det skal visst ha begynt å bli uenig med DNA igjen. Det er likevel grunn til å tro at partiet har lært nok til ikke å stifte flere organisasjoner for dem som står fast på partiets grunnsyn.

Det er mer enn en kan si om dem som ble ekskludert.

men at det er SUF som går inn for ein slik eksklusjonspraksis. SUF vil ha reglar for eksklusjonar, det er rett, men praksisen går både Cordtsen og Hølmekbakk inn for i sine eigne lag der folk frå SUF ikkje får bli medlemmer, og på landsmøtet går dei inn for ny ungdomsorganisasjon. Dermed vil hundrevis, ja tusentals medlemmer bli sette utanfor. Er ikkje dei eksklusjonar gode nok? Dei seier ein ting og gjer noko anna. Dette går gjennom helle svaret frå Cordtsen og Hølmekbakk, og denne borgarlege dobbel-moralen er Orientering. Difor var det på sin plass å gå av og nødvendig å seia ifrå.

Anders M. Andersen.

PUNKT

Situasjonen er farleg. For partiet sjølv-- sagt. Men dette er meir enn ein fraksjonskamp. Høgrefløyen brukar dei borgarlege avisene mot marxistane og venstrefløyen i partiet. Det er ille nok. Men det stoggar ikkje der. No gjeld det å syna fram "fienden" så fælsleg som råd.

Vi får forenklingane: Alle som ikkje er for prinsippprogrammet og Gustavsen, er for SUF. Sigrar for venstrefløyen blir automatisk til "SUF-kupp". Dei som ikkje er med oss er mot oss. Vi får forvrengingane: Eit visst referat av ein dyster spådom ("enten ved at vi blir kasta ut," osv.) blir til: "SUF-leiarar har gong på gong slege fast at målet deira er å sprengja SF" (Berge Furre i Orientering). Og det har ikkje vore slege fast som noko mål, ikkje av SUF-leiarar, og ikkje "gong på gong". Men det namngjetne sitatet har vore teke opp att og opp att. Dermed er det no "gong på gong slege fast! Vi får stemplinga og utestengingane. SUF-medlemmer blir haldne ute frå møte og frå partilag. Ein som er medlem av SUF blir ikkje lenger rekna som, ikkje ein gong kalla SFar, om han så har vore med i partiet i årevis, ja frå starten. Og kjem det nye frå SUF, er det "infiltrasjon".

Vi får mistenkjeleggjeringane, kriminaliseringane, hetsen, lygnene. Vi har fått uviljen mot argumentasjon. Gustavsen seier at tida for dialog er forbi. Berge Furre meiner at "denne debatten skulle vi vera ferdig med for mange år sidan". Og saman med desse borgarlege metodane; skramslene og fordomeane, kjem det borgarlege innhaldet: Myten om parlamentarismen og det norske demokratiet. Vi har fått att antikommunismen og McCarthyismen.

Dette kan øydeleggja meir for andre enn for oss åtaka går ut over. Vi kan påvisa lygnene og tilbakevisa skuldningane. Vi har argument som held. Det er difor det er så om å gjera å kasta oss ut no med det same. Men kva med venstrerørsla under eitt? Kva med sosialismen i Noreg etter så mykje hets mot sosialistar? Kva med tilliten til folk som til dei grader motseier seg sjølve, og som avstår frå argumentasjon? Kva med leiarar som opnar på vidt gap til høgrefløyen i denne tida då både arbeidarar, skuleelevar, studentar og bygdefolk blir meir radikale? Til no har det ikkje vore avgrensing til venstre. Marxister har kunna arbeida i partiet. Ved ei slik avgrensing vil partiet skifta karakter. Det blir sektersk. Har fyrst anti-marxismen slått gjennom, må han fylgjast opp. Det kan gjerast berre ved teser som byggjer på abstrakte idear, ved fordomar, visse ting blir tabu, viktige marxistiske prinsipp blir tabu. Dette er dogmatisme og opportunisme på same tid. Ein kombinasjon som fører rett i undergangen. Med sitt spesielle utgangspunkt har partiet vore veikt og tvetydig nok frå før. Men det har då utvikla seg i rett lei. Vi fekk på landsmøtet i 1967 distriktsprogrammet, drive gjennom av venstrefløyen. Vi har fått ein større og større, og etter kvart prinsipiell kritikk av sosialdemokratiet. Her og der er det vakse fram ei interesse for teori. Det finst partilag som ved sida av dei praktiske spørsmåla driv studiar i marxisme. Denne utviklinga blir no stogga dersom høgrefløyen vinn fram. Då vil SF vera tilbake i tida før 1961. Det vil vera eit parti for dei vaklande.

SF og SUF

(Ikke tatt inn i Orientering.)

En del i Orientering og SF har med ganske kraftige ordlag fordømt den utviklinga som har foregått i SUF. I den forbindelse har jeg noen kommentarer.

Noen SF-ere har i sine angrep på SUF stilt seg arm i arm med den borgerlige presse. I sine krasse angrep brukes stort sett de samme argumentene som man finner i spekteret fra Libertas avisene til Orientering.

Har ikke dette ført til at en del sosialister har måttet stille seg følgende spørsmål: Er det ikke noe galt fatt når vi stiller oss sammen med de vi skal bekjempe - storkapitalen, representert gjennom borgerskapet - i kamp mot folk som tilhører den samme bevegelse som oss selv?

Striden står i dag mellom den revolusjonære og den parlamentariske veien til sosialismen. SUF er realistiske nok til å innse at sosialismen ikke kan innføres gjennom det kapitalistiske samfunns institusjoner. Er det noen som er så naive og tror at man en dag vedtar med 76 mot 74 stemmer på Stortinget at nå skal sosialisme gjennomføres i Norge. En annen ting er at hver gang arbeiderbevegelsen har gått bort fra den revolusjonære linja har den samstundes gått inn i en nedgangstid. Da "parlamentarikerne" overtok thranitterbevegelsen i det forrige århundre gikk det nedover med arbeiderbevegelsen. Det samme har vi sett etter den siste verdenskrig.

Nei, de som ennå kaller seg sosialister bør i dag rette sin propaganda mot monopolkapitalismen, og ikke mot SUF. Man kan til slutt bare gi sin fulle tilslutning til Enok Einarson - representant for SF i Arendal bystyre - som sa: "Hvilken dære måtte jeg være, hvilken ynkelig opportunist eller spissborger - om jeg tok avstand fra studier i Marxismen-Leninismen, Mao Tse-tungs tenkning?

Tor Kåre N. Slemmestad

Om å "gjeninnføre redeligheten i norsk politikk"

I eit svar til Torstein H m i Orientering nr. 1 for i år kjem Berge Furre med usanne påstandar.

"SUF-leiarar har fleie gonger slege fast at målet deira er å sprengja SF - anten ved at dei tek over partiet og pressar ut høgrefløyen, eller ved at dei taper og bryt ut."

Dette har SUF-leiarar aldri slege fast. Berge Furre spelar her på eit sitat frå sommarleiren, som gjekk på at resultatet av den politiske utviklinga ville kunne bli eit brot; ei rimeleg slutning etter den kampen SF-leiarane hadde innleidd alt etter landsmøtet i 1967. Men at målet skulle vera dette, er aldri blitt slege fast av SUF-leiarar, og endå mindre at målet skulle vera å sprengja partiet. Og heller ikkje i det velbrukte sitatet står det noko om å pressa ut høgrefløyen eller at SUF skal bryta ut, men at SUF anten blir kasta ut eller at høgrefløyen, om dei ikkje får det til, sjølv bryt ut. Som vi alle ser no, var dette ein råkande spådom, men ingen SUF-leiar har nokon gong sett fram som mål å sprengja partiet.

Berge Furre skriv "gong etter gong".

"Ei rekke sentralstyremedlemmer i SUF har uttala at dei ikkje kan lova støtte i valkampen i krinsar som nominerer kandidatar dei er sterkt usamde med."

Vil Berge Furre på si side, dersom partiet ikkje blir kløyvt, gå inn for aktiv stønad til folk han er sterkt usamd med? Vil han gå inn for å nominere Tron Ø eller Astor L n? Om han ikkje vil er det iorden, men kunne han tenkja seg eit kom-

promiss? I staden for å gå inn på det spørsmålet, er han ute på å understreka kor urimelege dei andre er, for å kunna slå fast: "Dermed er nørsla kløyvd på eit arbeidsområde mange av oss meiner er viktig", og dersom Berge Furre og hans folk plent vil ha det slik, så er sjølv sagt nørsla kløyvd. SUF vil samarbeida, men det er klårt at då vil ungdommen og ha eit ord med i laget ved nominasjonane, og ikkje utan vidare gå med på kandidatar som ser det som si fremste oppgåve å føre offentlig kamp mot ungdomsorganisasjonen.

Berge Furre skriv vidare om "dei vedtaksstridige masseinnmeldingane SUF har sett igang i Oslo for ved eit kupp å få valt eit styre av SUF-medlemmer og reine SUF-tilhengarar".

Den som byrja med slike innmeldingar var Berge Furre. I haust var det fare for at venstrefløyen ville få valt landsmøtorepresentantar frå Vestre SF i Oslo. Då kom Berge Furre ein dag med kort for 11 nye medlemmer. Andre folk i laget fekk òg folk til å melda seg inn, og straks byrja så Berge Furre og hans folk å tala og skriva om kupp i Nordre SF hadde høgrefløyen meldt inn ei lang rekkje medlemmer av Sosialistisk Studentlag som aldri før hadde vilja vera med i SF. No var dei kalla inn ved hjelp av medlemslistene i Sos.Stud. for å vera med i kampen for å få slutt på ordninga med SUF som ungdomsorganisasjon for SF. Og så kjem dei folka som driv med dette og klager seg over at det melder seg inn medlemmer frå partiet sin eigen ungdomsorganisasjon. Den dagen det var tillyst årsmøte i Vestre SF kom Berge Furre med medlemskort for 168 nye medlemmer. For å rettferdiggjera dette

er det sett i gang ein hysterisk aksjon mot venstrefløyen. Alle som ikkje vil vera med og kløyva partiet blir her identifiserte med SUF, og alle signar for venstrefløyen blir omtala som "SUF-kupp". Det Berge Furre skriv om desse sakene er reint hykleri. Vidare skriv han at sentralstyret i SUF har stilt "eit ultimatum til partiet:

Om dei ikkje fekk monopol på alt ungdomsarbeid i partiet, ville dei bryta med SF". Alle politiske ungdomsorganisasjonar har eit slikt monopol, og SUF har hatt det sidan starten. SUF går ikkje inn for noko anna enn det som har vore ordninga til no.

Berge Furre skriv som om SUF har ekskludert medlemmer fordi dei står på "SF's grunnsyn". Vedtaket i SUF-stud. var det motsatte av eit eksklusjonsvedtak, og gjekk ut på at alle, også dei usamde burde arbeida i SUF i staden for å organisera seg utanfor SF/SUF. Dette i samsvar med landsstyrevedtak i SF som gjekk klårt imot skiping av, konkurrerende organisasjonar. Dersom det blir skipa ny ungdomsorganisasjon, vil SUF "splitte partiet ved å gå ut", skriv Berge Furre: "Deretter stemplar dei (SUF)

alle i partiet som ikkje ynskjer bøya seg for deira ultimatum som splittelsemakarar". Når det er to ungdomsorganisasjonar, er kløyvinga eit faktum.

Berge Furre går inn for dette, og så spelar han fornærma når vi seier at dette er kløyving. SuF har sagt frå om å gå ut etter ei kløyving. Ut frå dette skriv Berge Furre at dei vil "splitte partiet ved å gå ut."

SLÅ DEN!

Anders M. Ar n.

NORSK VIRKELIGHET

Norsk virkelighet.

Den sosialistiske ukeavisa Orientering ringte juler inn med et vakkert rødt tittelhode og et 24-siders nummer, noe som skapte alminnelig forvirring blant framskrittvennlige advokater og lærere over hele landet. Folk med god hukommelse kunne riktignok minnes at Orientering også i gamle dager farget forsiden rød og at man inne i bladet kunne lese rasende angrep på NATO, Fællesmarkedet og Vietnamkrigen, på sosialdemokratiet og LO-byråkratenes forræderi osv. Ja, man kunne til og med lese reportasjer om hvordan arbeidsfolk i dette landet ble utsugd og utbyttest i fabrikker, boliger og forretninger. Men alt dette fant jo sted for lenge siden og har sjølsagt ikke lenger noe med norsk virkelighet å gjøre.

Det er derfor grunn til å takke Orientering for at det det siste halve året har konsentrert oppmerksomheten om å bekjempe endel folk som utgir seg for å være sosialister, men som egentlig er motstandere av "demokrati, flerpartisystem og parlamentarisme". Disse folkene har organisert seg i noe som kalles SUF og de har til og med tilhengere i det demokratisk-flerpartisystematiske-parlamentariske partiet SF. Frekkheten hos disse SUF-folkene kjenner tydeligvis ingen grenser. I 1968 utga de f.eks. tre brosjyrer om lønnsoppgjøret, en om krisa i fiskeriene, en om krisa i jordbruket, en om arbeiderklassens kamp i Frankrike, om elevenes kamp i skolen osv. - alt i den hensikt å skjule at det i virkeligheten er demokratiet, flerpartisystemet og parlamentarismen de vil til livs.

Frekkasene hadde imidlertid gjort regning uten den sosialistiske ukeavisa Orientering. Bladet skiftet sist september forsida om fra rødt til grønt og blåste til kamp mot alt dette gammeldagse snakket om at arbeidsfolk blir utplyndret av kapitalistene. Arbeiderklassen er feit og udugelig, den virkelige kampen for sosialismen blir ført av folk som Jens Bjørneboe og Johan Borgen, ikke bare i Stortinget, men også i andre viktige maktsentra som teateret og Teaterkafeen. Riktignok har man i høstens Orientering kunnet lese en del artikler om at arbeidsfolk blir utbyttest av kapitalistene enkelte steder utenfor Oslo, at der finnes arbeidsløshet og bolignød osv. Alt dette var imidlertid reine provokasjoner og skyldtes den kjente antidemokraten Anders M. Andersen som SUF-ledelsen har smuglet inn i den sosialistiske ukeavisa Orientering. Den beslutsomme redaktør Cordtsen skal nok snart få stoppet kjeften på ham.

P.S. Den sosialistiske ukeavisa Orientering har fortsatt med rød forsida i det nye året og forvirringen truer med å spre seg. Skal den sosialistiske ukeavisa Orientering igjen begynne å plage oss med alt dette maset om arbeidsløshet, bolignød, strukturrasjonalisering, fiskerikrise, jordbrukskrise og slikt? Nei, heldigvis! Vi er glade for å kunne meddele at nr. 1/69 av den sosialistiske ukeavisa Orientering ikke inneholder et eneste ord om norsk virkelighet.... Unnskyld, hele nummeret er viet SUFs fullstendige mangel på kontakt med norsk virkelighet.

Tore He

I Romania er det knapt noen kåring av landets mest velklede mann. Om så hadde vært, ville Ceausescu vært den selvsikre vinner. Jeg fortapte meg i det myke dress-stoffet hans mens han forsvarte Romanias anerkjennelse av Vest-Tyskland, studerte slipset mens det ble redegjort for det friere forhold til Sovjet og var fascinert av mansjettknappene da formann Mao var på tapetet.

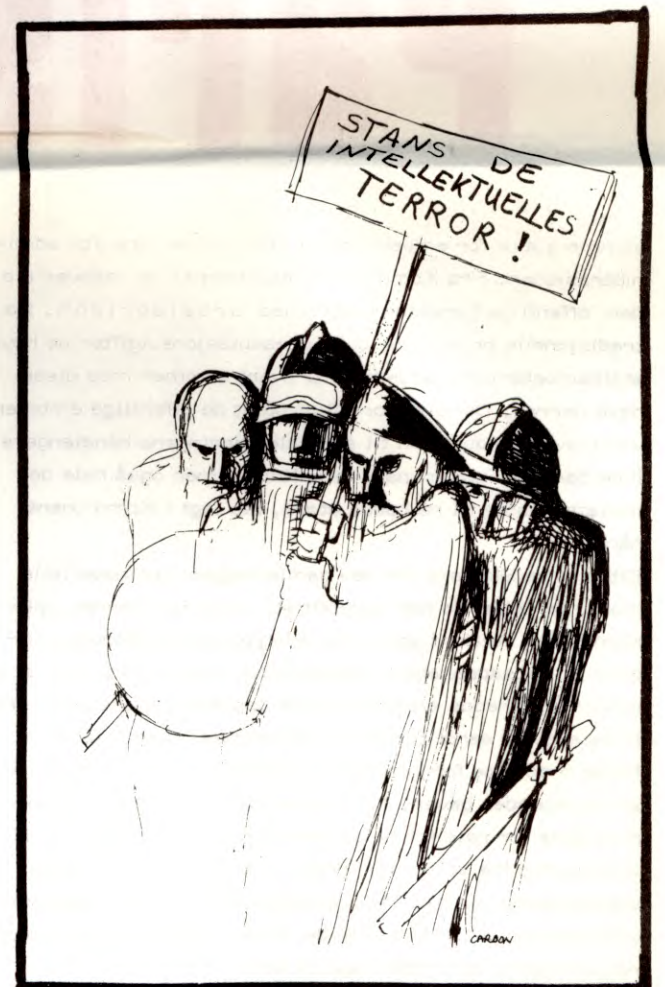
Finn Gustavsen: Rett på sak, s. 233

OM Å LEVE MED.

Blant dem som protesterte, var Christopher Hornsrud, i 1960 nærmere et hundre og ett år gammel: "Det er negativt å bekjempe en venstreretning innen partiet, det er å kjempe mot utviklingen." Jeg hadde vært hjemme hos ham da han var 100. Han banket i golvet med stokken og formante meg: - Fienden ligger alltid til høyre, Gustavsen, husk det!

Jeg besøkte ham sammen med Torild Skard og Berge Furre. - Ekskludert? spurte Hornsrud, æresmedlem i Det Norske Arbeiderparti: Gratulerer! Vi fornemmet historiens sus i stua hans i Mogens Thorsensgate 5. Vi var tre menneskekryp fra sputnikenes tid, tilsammen 75 år, og traff en mann fra 1859, som ikke bare levde, men som levde med i 1959.

Finn Gustavsen: Rett på sak, s.89.

OPPROP MED FALSKE TILLITSMENN

"At mot-oppropet "4 krav til SF's landsmøte" krevet større spalteplass henger ganske enkelt sammen med at det fikk større oppslutning", skriv Sigbjørn Hølmekvakk og Kjell Cordtsen i Orientering. Sammenhengen er enkel. Til Gjessing-oppropet var det berre teke med underskrifter frå fylkesformenn, lagsformenn og andre kjende partimedlemmer, medan det under motoppropet var ført opp både kasserarar, styremedlemmer og varamenn til alle slag postar. Sjølv sagt vel og bra, men å konkludera av dette at oppslutnaden er så mykje større, er litt enkel propaganda. Verre er det når ei lang rekkje namn er førde opp to gonger, og kva skal vi tru når det på same oppropet er ført opp to formenn i Halden SF, to formenn i Sortland SF og til og med to fylkesformenn i Vest-Agder? Ein underskrivar står som formann i Aurskog/Høland SF, men dette laget eksisterer ikkje. Under Brønnøy SF

står det "Edvard Nilsen med tilslutning av 20 andre medlemmer", men SF har ikkje medlemmer i Brønnøy. Edvard Nilsen har sendt tilbake dei medlemskorta han har fått tilsendt. Også under dette oppropet er det ført opp nokre landsstyrepraesentantar, om ikkje så svært mange. Men den mannen frå Troms som er kalla landsstyrepraesentant er i alle fall ikkje medlem av landsstyret i SF. Og i Nord-Trøndelag er ein mann førd opp som formann i fylkesstyret utan å vera det. Vidare er det ei rekkje underskrivarar med tittel "formann" i lag som ikkje eksisterer andre stader enn på papiret. Men det ser flott ut slik det står med underskrifter over meir enn ei side. Til jamføring kan det nemnast at alle lagsformennene på Gjessingoppropet er formenn i eksisterande og aktive lag. Men det tel kanskje ikkje så mykje i dag.

Mellom det kapitalistiske og det kommunistiske samfunn ligger perioden med det førstes revolusjonære omdannelse til det andre. Til den svarer også en politisk overgangsperiode, hvis stat ikke kan være noe annet enn proletariatets revolusjonære diktatur.

MARX Programkritikk

Den sosialdemokratiske filister har nylig igjen fått seg en sunn forskrekkelse over ordet: proletariatets diktatur. Nåvel, mine herrer, vil dere vite hvordan dette diktaturet ser ut? Se på Paris-kommunen. Det var proletariatets diktatur.

London, på Paris-kommunens tjuetårsdag, 18 mars 1891.
F. Engels i forord til Marx: Paris-kommunen.

Kommunen ble dannet av bystyremedlemmer som ble valgt ved alminnelig valgrett i de forskjellige distrikter i Paris. De hadde ansvaret og var til enhver tid avsettelige. Fler-tallet av dem var selvfølgelig arbeidere eller anerkjente representanter for arbeiderklassen. Kommunen skulle ikke være et parlamentarisk, men et arbeidende organ, på samme tid utøvende og lovgivende. Politiet som til nå hadde vært et redskap for riksregjeringen, ble øyeblikkelig fratatt alle politiske egenskaper og ble endret til et ansvarlig og til enhver tid avsettelig redskap for Kommunen. Det

KARL MARX

Pariskommunen

samme gjaldt for embetsmenn i alle grener innenfor administrasjonen. Fra Kommunens medlemmer og nedover ble den offentlige tjenesten betalt med arbeiderlønn. De tradisjonelle privilegier og representasjonsutgifter de høye statsembetsmenn hadde hatt forsvant sammen med disse høye herrer. Det ble gjort slutt på at de offentlige embeter var privateiendommen til sentralregjeringens håndlangere. Ikke bare den kommunale forvaltning, men også hele det initiativ staten til nå hadde utøvd, ble lagt i Kommunens hånd.

Etter at redskapene for den gamle regjerings materielle makt, den stående hær og politiet, først var fjernet, gikk Kommunen straks i gang med å bryte ned det åndelige undertrykkingsapparatet; presteveldet. Den ga ordre til at alle kirker som hadde eiendom skulle oppløses og eksproprieres. Prestene ble sendt tilbake til privatlivets fred hvor de i likhet med sine forgjengere, apostlene, måtte livberge seg av de troendes gaver. Alle skoler ble gjort gratis og dermed åpne for hele folket og samtidig ble de rensket for all innblanding fra staten og kirken. Med det var ikke bare skoleutdannelsen gjort tilgjengelig for alle, men også selv vitenskapen var frigjort for de lenker klassefordommen og regjeringsmakten hadde lagt på den.

Dommerne mistet den tilsynelatende uavhengighet, som bare hadde tjent til å dekke over at de hadde underkastet seg de skiftende regjeringer, etter hvert som de kom til makten, og som de hadde svoret og brutt deres troskapsed til. Som alle andre av samfunnets tjenere skulle de for framtiden være valgte, ansvarlige og avsettelige.

Paris-kommunen skulle selvsagt være forbildet for alle store industristeder i Frankrike. Så snart den kommunale ordningen av forholdene var blitt innført i Paris og de andre betydningsfulle stedene, ville den gamle sentraliserte regjering bli nødt til, også i provinsen, å vike for produsentenes selvstyre. Det heter uttrykkelig i et utkast til den nasjonale organisasjon, som Kommunen ikke hadde tid til å utarbeide i enkeltheter, at Kommunen skulle være den politiske styringsmåten i selv den minste landsby, og at den stående hær på landsbygden skulle skiftes ut med en folke-militær med meget kort tjenestetid. Landkommunene i hvert distrikt skulle styre de felles saker gjennom en forsamling av deputerte i distriktshovedstaden, og disse distriktsforsamlinger skulle så igjen sende deputerte til en nasjonaldelegasjon i Paris. De deputerte skulle være av-

settelige til enhver tid og bundet til bestemte instruksjoner fra velgerne. De få, men viktige funksjoner som så ble igjen til en sentralregjering, skulle ikke avskaffes, slik saken bevisst er blitt forfalsket, men overdras kommunale embetsmenn, dvs. strengt ansvarlige embetsmenn. Nasjonens enhet skulle ikke brytes ned, men tvert imot organiseres ved hjelp av kommunal-forfatningen. Den skulle virkeliggjøres ved å gjøre ende på den statsmakten som utga seg for å være legemliggjørelsen av denne enhet, men som ville være uavhengig av og overlegen over nasjonen, og som i virkeligheten bare var en snyltende utvekst på dens legeme. Det det gjaldt var å skjære bort de organer av den gamle regjering som bare var undertrykkingsorganer, mens dens berettigede funksjoner skulle rives løs fra en makt, som gjorde krav på å stå over samfunnet, og gis tilbake til ansvarlige tjenere for samfunnet. I stedet for at det en gang hvert tredje eller sjette år skulle avgjøres hvilket medlem av den herskende klassen, som skulle ut og undertrykke folkets mening i parlamentet, skulle nå den alminnelige valgrett hjelpe folket, som var konstituert i kommuner, til å finne arbeidere, formenn og bokholdere til sin bedrift på samme måte som den individuelle valgrett hjelper enhver annen arbeidsgiver. Og det er velkjent, at selskaper og enkeltpersoner i virkelige forretningssaker vanligvis vet å finne den rette mannen, og hvis de en gang tar feil, spørger de for å få rettet feilen snarest. Men på den annen side kunne ikke noe være Kommunens ånd mere fjernt enn å erstatte den alminnelige valgrett med hierarkisk investitur (utnevning fra toppen).

Det er den vanlige skjebnen for nye historiske frambringelser, at de feilaktig anses for å være et sidestykke til eldre og til og med foreldede former av samfunnslivet, som de til en viss grad likner. Denne nye kommunen, som bryter den moderne statsmakt, er blitt ansett for å være en gjenoppliving av middelalderens kommuner, som først var forløpene for denne statsmakten og siden dannet grunnlaget for den. -- Kommunalforfatningen er feilaktig blitt ansett for å være et forsøk på å sette et forbund av små stater, slik Montesquieu og girondinerne drømte om, i stedet for den enhet av store nasjoner, som til tross for at den opprinnelig var frembrakt ved vold, allikevel nå er blitt en mektig faktor i samfunnsproduksjonen.

-- Motsetningen mellom Kommunen og statsmakten er feilaktig blitt ansett for å være en overdrevet form for den

gamle kamp mot oversentraliseringen. Særlige historiske forhold har i andre land kan hende hindret den klassiske utvikling av burjoasiets regjeringsform, slik vi finner den i Frankrike, og har kan hende tillatt at de store sentrale statsorganer, som i England, ble komplettert med korrupte sognestyrer (vestries) og pengegriske bystyrene, harmdirrende fattig-forstandere i byene og fredsdommere på landsbygden, som faktisk er arvelige embeter. Kommunalforfatningen ville tvert imot ha gitt samfunnslegemet all den kraft tilbake som til nå er brukt opp av de snyltende utvekst "staten", som lever av samfunnet og hemmer dets frie bevegelse. Alene denne bedrift ville ha vært nok til å gi støtet til Frankrikes gjenfødelse. Middelstanden i provinsbyene så i Kommunen et forsøk på å rette opp igjen det herredømme som den hadde hatt over landsbygden under Ludvig Filip, og som under Louis Bonaparte ble fortrent av landsbygdens påståtte herredømme over byene. I virkeligheten ville produsentene på landsbygden ved kommunalforfatningen komme under den åndelige ledelse av distriktshovedstedene, og der, i byens arbeidere, ha sikret de naturlige representanter for deres interesser. -- Bare det at Kommunen eksisterte gjorde det lokale selvstyre til en selvfølge, og ikke mere til en motvekt mot statsmakten som nå var blitt overflødig. Bare en Bismarck kunne komme på den tanken, når han ikke er opptatt av sine blod- og jernintriger vender han gjerne tilbake til sitt gamle yrke som medarbeider i "Kladderadatsch", et yrke som i høy grad passer til hans åndelige kaliber -- bare en slik hjerne kunne komme på den tanke at Pariskommunen lengtet etter den prøyssiske kommunalforfatningen, denne karikatur av den gamle franske kommunalforfatning av 1791, som fornedrer bystyret til et rent underordnet ledd i det prøyssiske statsmaskineri. -- Kommunen virkeliggjorde alle borgerlige revolusjoners slagord: billig regjering, da den opphevet hæren og embetsstanden, de to største utgiftspostene. Bare det at Kommunen eksisterte forutsatte at det ikke eksisterte et monarki, som i hvertfall i Europa er den normale ballast, og det uunnværlige skalkeskjul for klasseherredømmet. Den innførte virkelig demokratiske institusjoner som grunnlag for republikken. Men hverken den "billige regjering" eller den "sanne republikk" var dens endelige mål, de fulgte begge med av seg selv.

